

የዕዝራ ስነ ጽሑፍ አገልግሎት ግብና ዓላማ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረትና ይዘት ያላቸውን ቅዱሳንን የሚመግቡና ስሕተትን ለመከላከል የሚያስታጥቁ ከአጫጭር መጣጥፎች እስከ መጻሕፍትና የማስተማሪያ መርጃዎች በማዘጋጀት ቤተ ክርስቲያንን መደገፍና በዚህም እግዚአብሔርን ማክበር ነው።

ሰላምና ብዙ ጤና ይህን ለምታነብቡ ሁሉ ይሁን። መልካም 2015። ባለፈው የዕዝራ ስርጭት የጥያቄዎች መልሶች ተዘጋጅተው በጎን የገባው ለምን እንደማሔስ ጠቅላላውን መጣጥፍ ሆኖ መቅረቡን በመናገር ነበር ያቀረብኩት። ስለተላኩልኝ ማበረታቻዎች ሁሉ እጅጉን አመሰግናለሁ።

እመኛለሁ፤ እፈጥናለሁ፤ እዘረጋለሁ ወደ ፊልጵስቬስ የተላከችውን የጳውሎስን መልእክት ማጥናት የምንቀጥልበት ነው። ከምዕ. 3 ጥቂት ጥቅሶችን እናጠናለን።

እስላምና ክርስትና ከዚህ በፊት የተጀመረው ክርስትናን እና መጽሐፍ ቅዱስን ነቅፎና አንቋሽሽ የጻፈበት የዶ/ር ዓሊ አልኹሊ መጽሐፍ ምላሽ ነው። ይህ ክፍል ስድስት ሥላሴ የሚመለከተው ነው። ቁርኣን የክርስቲያኖች ሥላሴ የሚመስለው ሦስት አማልክት እና እነርሱም አላህ፤ ኢሳ እና ማርያም እንደሆኑ የምናውቅ ጥቂቶች ነን።

ባለፈው ከታሰቡት ጥያቄዎችና መልሶች ጥቂቱ አሁን ቀርቦዋል። ጥያቄዎቹን ለጠየቁት ወዲያውና አንዳንዴም እንደተቻለኝ ፍጥነት መልስ ሰጥቻለሁ። አንዳንዱ በእንግሊዝኛ የተጠየቁ ሆነው በዚያው የመለስኩትን ወደ አማርኛ ተርጉሜ ጽፌዋለሁ። ተደጋጋሚ የሆኑትንና ለሌሎቹም ይጠቅማሉ ብዬ ያሰብኳቸውን ነው ያቀረብኩት። ስለ ማርያም እና ተአምረ ማርያም ከጻፍኩ በኋላ (ዕዝራ ቁ. 14-16) ከሁለት ዓመት በኋላም እስካሁን ስለ ጥያቄዎች ይላካሉ፤ መልስም ይመለሳል። ስለ እስልምናም እንዲሁ። ስለ እስልምና ገና በመማር ላይም ነኝ። በተለይ ስሕተትን የመጋፈጥና አስተምህሮታዊ ጥያቄዎቹ በደስታ የማስተናግዳቸው ናቸው።

እነዚህንም ሆነ ማናቸውንም በዕዝራ ላይ የምጽፋቸውን ጽሑፎች ባለቤትነቱን ሳትወስዱ በነፃ ማባዛትም ሆነ ማደል ትችላላችሁ። ባለቤትነቱን ሳትወስዱ ያልኩት ለጽሑፎቹ ተጠያቂና ተወቃሽ እንዳትሆኑ ነው።

ጌታ ጸጋውን ሰላሙንም ያብዛላችሁ።

የጥያቄዎችና መልሶች

እስላም እና ክርስትና
(ንጽጽራዊ አቀራረብ)

እርሱንና የትንሣኤውን ኃይል እንዳውቅ፡ በመከራውም እንድካፈል፤ ወደ ሙታንም ትንሣኤ ልደርስ ቢሆንልኝ፤ በሞቱ እንድመስለው እመኛለሁ። አሁን እንዳገኘሁ ወይም አሁን ፍጹም እንደ ሆንሁ አይደለም፤ ነገር ግን ስለ እርሱ በክርስቶስ ኢየሱስ የተያዘሁበትን ያን ደግሞ እይዛለሁ ብዬ እፈጥናለሁ። ወንድሞች ሆይ፤ እኔ ገና እንዳልያዘሁት እቈጥራለሁ፤ ነገር ግን አንድ ነገር አደረጋለሁ፤ በኋላዬ ያለውን እየረሳሁ በፊቱ ያለውን ለመያዝ እዘረጋለሁ። በክርስቶስ ኢየሱስ ከፍ ከፍ ያለውን የእግዚአብሔርን መጥራት ዋጋ እንዳገኝ ምልክትን እፈጥናለሁ።

ፊል. 3፡10-14

ባለፈው የፊልጵስጥስ ጥናታችን ጳውሎስ እንደ አይሁዳዊ የሚያስመኩ ነገሮችን ከዘረዘረ በኋላ በዜሮ እንዳባዛቸው ተመልክተናል። በአንድ ወገን ንቆ አሸቀንጥሮ የወረወራቸው ነገሮች ይኑሩ እንጂ በሌላ ወገን ደግሞ የሚጓጓቸው፤ እንደ ግብ እያየ የሚረጥላቸው፤ የሚቸኩልላቸው፤ ሊይዛቸው የሚፈልጋቸው ብቻ ሳይሆን የሚንጠራራላቸው፤ እጁን አስረዝሞ የሚዘረጋላቸው ነገሮች አሉ።

ክርስትና ይህ ነው። የምንጥለው አለ፤ የምናነሳው አለ። የምንነቀው አለ፤ የምንሞትለት አለ። የምንሸሸው አለ፤ የምናባርረው አለ። የምንርቀው አለ፤ የምንከተለው አለ። በእውነት ማባረር ያለብንን ነገር ስናባርር መሸሸ ካለብን ነገር በዚያኑ ጊዜ እየራቅን መሆናችንን እናስተውል። ጽድቅን ስንከተል ለዓመጸ ጀርባችንን ሰጥተን እየራቅን ነን። እእምርአችንና ጊዜያችን የክርስቶስ በሆነው ከተያዘ ሰይጣን በዋና ወይም በትርፍ ሰዓት የሚያሠራን ሥራ አይኖረውም።

መጣል የተገባንን የቀድሞ ዓለማዊና ሰይጣናዊ ግሳንግስ ያልጣልን ከሆንን ክርስቲያን መስለን ግራ የተጋባንና ግራ የምናጋባ ሰዎች ሆነን እንኖራለን። ከመጣን በኋላ ደግሞ የምንንጠራራበት ግብ የሌለን ከሆንን ደግሞ ዓላማቢና ግብ የለሽ ሰዎች እንሆናለን። ጎል ያልተሠራበት ወይም ያልተከለበት፤ ግብ የማይቆጠርበት ሜዳ ላይ እግር ኳስ መጫወት እንደ ማለት ነው። 1ቆሮ. 9፡26 ላይ ጳውሎስ፡ ስለዚህ እኔ ያለ አሳብ እንደሚሮጥ ሁሉ እንዲሁ አልሮጥም፤ ነፋስን እንደሚጎስም ሁሉ እንዲሁ አልጋደልም፤ እንዳለው ነው። የሚሮጥ አሳብ (እርግጠኝነት) አለው። ግብ አለው እንጂ እንዲያው አይርሮጥም። የሚጋደል የሚጎስመው አለው፤ ነፋስ ሳይሆን። ጳውሎስ ዓላማቢስ አልነበረም።

ክርስትና መወዘፍ አይደለም። ክርስትና ተግባራዊ ሕይወት ነው። ተግባር እንቅስቃሴ ነው። እድገት ነው፤ እመርታ። ጳውሎስ በዚህ ክፍለ ምንባብ ውስጥ የጠቀሳቸው ግሶች የአእምሮ፣ የሰሜት፣ የአካል፣ የነፍስ

እንቅስቃሴ አለባቸው። ማወቅ፤ መካፈል (መሳተፍ)፤ መምሰል፤ መመኘት፤ መፍጠን፤ መቁጠር/አለመቁጠር፤ መርሳት፤ መዘርጋት፤ ለማግኘት መቸኮል።

እርሱንና የትንሣኤውን ኃይል እንዳውቅ፡ እንዳውቅ። ሁለት ነገሮችን ለማወቅ ነው የተመኘው። አንዱ ማንን ማወቅ ነው። እርሱን ማወቅ። እርሱ ክርስቶስ ነው። ጳውሎስ ክርስቶስን አያውቀውም ማለት አይደለም። ይህን መልእክት ሲጽፍ ከዓመታት በፊት ያውቀዋል። ስለ ክርስቶስ ያለው እውቀት ሰፊ ነው። ግን ክርስቶስ ታውቆ አይጨረስም። መለኮትን እውቀትን አንጨርሰውም። እዚህ እየተመኘ ያለው የጠለቀ እውቀትና ግንኙነትን ይመስላል። የጌታን ወሰን የሌለውን የማንነቱን ክብር፤ ማለቂያ የሌለው የጸጋውን ብዛት፤ ፍለጋ የሌለው የማዳኑን ችሎታ ማወቅ የኛም ጥሪ ነው።

ሌላው ምንን ማወቅ ነው። የትንሣኤውን ኃይል ማወቅ። ትንሣኤው የጌታ ኃይል የተረጋገጠበት ዋናው ድርጊት ነው። ጳውሎስ በሮሜ 1፡3-4 ስለ ወንጌሉ ምንነት ሲናገር፤ ይህም ወንጌል በሥጋ ከዳዊት ዘር ስለ ተወለደ እንደ ቅድስና መንፈስ ግን ከሙታን መነሣት የተነሣ በኃይል የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ስለ ተገለጠ ስለ ልጁ ነው፤ እርሱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው አለ። ትንሣኤው ባይገልጠው ኖሮ የክርስቶስ ሞት አጽዳቂነቱ ሊረጋገጥ አይችልም ነበር። ተስፋችንም ሕያው ተስፋ አይሆንም ነበር። ከሞት በኋላ ምን እንደሚጠብቀንና ያ የሚጠብቀን ነገር ምን እንደሚመስል ማወቅ አንችልም ነበር።

ጳውሎስ ትንሣኤው የእግዚአብሔር የብርታቱ ጉልበት የታየበት መሆኑን በኤፌ. 1፡20-21 ሲገልጥ ክርስቶስን ከሙታን ሲያስነሣው በእርሱ ባደረገው ሥራ የብርታቱ ጉልበት ይታያል ይላል። ስለራሳችን ትንሣኤም ሲናገር ኃይል አብሮት ተጠቅሶአል፤ በወርደት ይዘራል፤ በክብር ይነሳል፤ በድካም ይዘራል፤ በኃይል ይነሳል፤ 1ቆሮ. 15፡43። ጳውሎስ ለማወቅ የናፈቀው የትንሣኤው ኃይል ወደ ፊት ከሚሆነው የኛ ትንሣኤ ይልቅ ከሞት በፊት ባለው ኑሮአችን የሚገለጠውን የክብሩን መገለጫ ኃይል ይመስለኛል። በሮሜ 8፡11፤ ነገር ግን ኢየሱስን ከሙታን ያስነሣው የእርሱ መንፈስ በእናንተ ዘንድ ቢኖር፤ ክርስቶስ ኢየሱስን ከሙታን ያስነሣው እርሱ በእናንተ በሚኖረው በመንፈሱ፤ ለሚሞተው ሰውነታችሁ ደግሞ ሕይወትን ይሰጠዋል ይላል። ምናልባት ጳውሎስ ሊያውቅ የሚፈልገው የትንሣኤው ኃይል እንዲህ ያለው የትንሣኤው ጉልበት በአማኝ ሕይወት ውስጥ የሚሠራው የጽድቅ፣ የቅድስና፣ የመጠንከርና የማገልገል ነገር ሳይሆን አይቀርም። በ2ቆሮ. 13፡4 በድካም ተሰቅሎአልና፤ ነገር ግን በእግዚአብሔር ኃይል በሕይወት ይኖራል። ብሎ እኛ ደግሞ ከእርሱ ጋር እንደከማለንና፤ ነገር ግን ስለ እናንተ በሆነ በእግዚአብሔር ኃይል ከእርሱ ጋር በሕይወት እንኖራለን። ያለው ይህንን የሞትና የትንሣኤ ሕይወት ልዩነት ሲያሳይ ነው። ክርስትና የሞትም የትንሣኤም ሕይወት ነው።

አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደ ኤማሁስ መንገደኞች በሞትና በትንሣኤ መካከል እየጠወለግን የምናዘግም ነን። የኤማሁስ መንገደኞች ሞቱን አውቀዋል፤ አረጋግጠዋል። መነሣቱን ሰምተዋል ግን አላረጋገጡም፤ ከዚህኛው አላረጋገጡም ከሚለው ይልቅ የተሻለው ቃል አላመኑም የሚለው ነው። በሁለቱ መካከል ተቀርቅረን፤ በሞቱ ድኅን በትንሣኤው የማንመላለስ፤ ከእርሱ ጋር ሞተን ግን ከእርሱ ጋር ያልተነሣን ሆነን የምናዘግም ክርስቲያኖች ጥቂት አይደለንም። እኛስ እንዴት ነን? እንዲህ ያለነው እንደ ጳውሎስ ይህንን የትንሣኤውን ኃይል ልናውቅ እንናፍቃለን?

በመከራውም እንድካፈል፤ ወደ ሙታንም ትንሣኤ ልደርስ ቢሆንልኝ፤ በሞቱ እንድመስለው እመኛለሁ። ቢሆንልኝ የሚለው ቃል ትንሣኤ ሊሆን ወይም ላይሆን የሚችል መሆኑን የሚናገር ሳይሆን የምኞቱን፤ የጉጉቱን ጽኑነት የሚገልጥ ቃል ነው። ጳውሎስ የተመኘው እንዲመስለው ነው። መምሰል በጳውሎስ መልእክቶች ውስጥ የተደጋገመ ትምህርት ነው። ክርስቶስን ምሰሉ ብሎ ደጋግሞ መክረአል። የኦብ ፈቃድ ልጁን መምሰላችን ነው፤ ሮሜ 8፡29። ጳውሎስ ክርስቶስን

እንደሚመስል ሲመሰክር በቆሮ. 11፡1 እኔ ክርስቶስን እንደምመስል እኔን ምስሉ ብሎአል። ይህ የፊልጵስፎስ መልእክት ከመሞቱ በፊት ከጻፋቸው የመጨረሻ መልእክቶች አንዱ ሲሆን እዚህም ለብዙ ዘመናት እየመሰለው አብሮት ከተጓዘ በኋላም ገና ሊመስለው ይመኛል። እዚህ ሊመስለው የተመኘው በመከራና ሞት ነው። ጳውሎስ ክርስቶስን ለመምሰል ሲመኝና ሲጥር እስከ ጥግ ድረስ ነው። በሕይወቱና በነፍሱ በአካሄድና በአገልግሎቱ ብቻ ሳይሆን በሞቱም ነው።

ክርስቶስን መምሰል የሕይወት ጥሪያችን ነው። በሮሜ 8፡29 ልጁ በብዙ ወንድሞች መካከል በከሮ ይሆን ዘንድ፣ አስቀድሞ ያወቃቸው የልጁን መልክ እንዲመስሉ አስቀድሞ ደግሞ ወስኖአልና፤ አለ። አብ እኛ ክርስቲያኖች ልጁን እንድንመስል ወስኖአል። ይህ ለምርጫ የቀረበ ጥያቄ አይደለም። መምሰላችን ደግሞ ጳውሎስ እንደተመኘው መከራውንም ያቀፈና እስከ ሞቱም ድረስ የተዘረጋ መሆን የተገባው ነው። በመከራው ክርስቶስን መምሰል በስሙ የሚመጣበት፣ በሌላ በምንም ሳይሆን ክርስቲያኖች ስለሆንን ብቻ በኛ ላይ የሚሰነዘር ስደት ነው። መንናቅ፣ መጠላት፣ መሰደብ፣ መሰደድ፣ ይህንም የመሰለው ሁሉ ሊሆን ይችላል። በሞቱ መምሰል በመስቀል መስቀል ሳይሆን በየቀኑ መስቀል ነው። ሥጋና ምኞቱን በየዕለቱ መስቀል፣ መግደል ነው። መምሰላችን እንዴት ነው?

ቁጥር 12 ላይ ጳውሎስ፣ አሁን እንዳገኘሁ ወይም አሁን ፍጹም እንደ ሆንሁ አይደለም፤ ይላል። ክርስትና ሕይወት ነው፤ ወደ ፍጹምነት የሚኬድበት የደቀ መዝሙርነት፣ ክርስቶስን የመከተል፣ ክርስቶስን የመምሰል የዕለት ጉዞ እንጂ በዚህ ሕይወት 'የበቁ' የሚባልበት፣ ፍጹም የሚኮንበት፣ አይደለም። ሁላችንም ጌታን ለመምሰል በጉዞ ላይ ነን እንጂ በዚህ ሕይወት ጠንቅቀን እንሆናለን ማለት አይደለም። ይህኛው ሕይወት ሆኛለሁ፣ ደርሻለሁ፣ ጨብጬዋለሁ ብለው የሚንቀጣረሩበት አይደለም።

ጳውሎስ ቀድሞ በኖረበት የፈሪሳዊነት ሕይወቱ ኩሩ ነበረ። ኋላ ጉዳትና ጉድፍ ብሎ የጠራቸውን ነገሮች የያዛቸው፣ የጨበጣቸው አድርጎ እንደተኩራራባቸው አይደለም እዚህ የሚለው። ይህ ብዙ ብዙ ምሕረትና ቸርነት፣ ብዙ ጸጋና አገልግሎት፣ ብዙ ኃይልና ብርታትን የተቀበለ ሰው ገና እንዳልያዘውና እይዛለሁ ብሎ እንደሚፈጥን ይናገራል። የሚይዘው ወይም እይዝ ብሎ የሚፈጥነው የተያዘበትን ነው።

ነገር ግን ስለ እርሱ በክርስቶስ ኢየሱስ የተያዘሁበትን ያን ደግሞ እይዛለሁ ብዬ አፈጥናለሁ። የተያዘሁበትን ያን ደግሞ እይዛለሁ ብዬ አፈጥናለሁ ከሚለው ሐረግ ውስጥ ያለ 'ያን' የሚለው ቃል በግልጽ ምን መሆኑ አይታይም እንጂ የተያዘበት ጉዳይ አለ። የተያዘው በክርስቶስ ኢየሱስ ሲሆን የተያዘበት ነገር ከወውዱ እንደምንገምተው ግብን፣ ሽልማትን፣ መምሰልን፣ ፍጻሜን ይመስላል።

የክርስትና ዕድገት ምስጢሩ እዚህ ላይ ነው። ይዣለሁ፣ ደርሻለሁ፣ በቅቻለሁ ካልን ማደግ ይቆማል። ለራሳችን ጣራ ሠርተን ጣራውጋ ደረስን ማለት ነው፤ ይህ እርግጥ ነው። ከዚያ በኋላ ባሉበት መቆምና በመብሰል ፈንታ መጠንዛት ይጀምራል። መጠንዛት ያልበሰለ ነው እንዳይባል እሳት የሸተተው፣ ግን የተከለከለው፣ ያልበሰለ ቆሎ ቆርጥመን እናውቃለን? ለጥርስም፣ ለጣምም የማይመች ነው። የጠነዘ ክርስቲያን ሆኖ መኖር ይቻላል። እድገታችን አንድ ስፍራ ካቆመ ሁሉ የምንገኘው እዚያ ነው፤ ፈቃድ የለም፤ አልልፍ የለም። አንድ ልምምድ ከሆነ ጣራችን ዘንድርም ከርጥም ያንኑ እንደ አዝማች ስንደግም መኖር ነው። ባለሀበት ሂድ እንደሚሉት ሰልፍ ዓይነት ባለንበት መርገጥ ነው።

መገላበጥ ከሌለ በአንድ በኩል ያረሩ በሌላ በኩል ሊጥ (ሆሴ. 7፡1-9፤ በተለይ 8) ሆኖ መኖርም ይቻላል። ሁለቱም ጎን የማይጠቅም፣ መብል የማይሆን ነው። እንዲሁም በክርስትና ሕይወት ሚዛናዊነት የነደለው እድገት አለ፤ በአንድ በኩል ከመብሰል አልፎ ያረረ፣ ሌላው ጎን ጥሬ የሆነ ክርስትናም ሊኖር ይችላል። ይህም ጠቀሜታ የለውም። መንፈሳዊ እድገት ሚዛናዊ መሆን የተገባው ነው።

ሌላው የክርስቲያናዊ እድገት ውበት ገደብና ጣራም የሌለው መሆኑ ነው። ለጥልቀቱም መጠን የለውም። ዳርቻውና ድንበሩ እዚህ ነው አይባልም። አንዴ ከተወለዱ ማደግ እንጂ ማርጀት የለበትም። ግን ለማደግ መመኘት አለብን፤ መንጠራራት አለብን።

ጳውሎስ ይህንን ነው ያደረገው። ቁጥር 13 ላይ፣ ወንድሞች ሆይ፣ እኔ ገና እንዳልያዘሁት እቁጥራለሁ፤ ነገር ግን አንድ ነገር አደርጋለሁ፤ በኋላዬ ያለውን እየረሳሁ በፊቱ ያለውን ለመያዝ እዘረጋለሁ አለ። ልክ እንደ አድማስ ነው። በረጅም ርቀት ጉዞ አንድ ጫፍ ስንደርስ ሌላ አድማስ ይታየናል። ያንን ስንደርስ ሌላ ይታየናል።

የክርስትና ጉዞ አቅጣጫ ወደፊት ነው። በኋላችን ያለው ለትዝታ፣ ለትውስታ፣ በረከቱን ለመቁጠር መልካም ነው። ድንኳናችንን የምንተክልበት መሆን ግን የለበትም። ስፍራችንን የምንተው አፈግፋጊ ተዋጊዎችም መሆን የለብንም። መላእክቱ ሎጥን ካወጡት በኋላ ወደ ኋላ አትይ ነበር ያሉት፤ ዘፍ. 19፡17። የሎጥ ሚስት የጨው ሐውልት የሆነችው ወደ ኋላ ተመልክታ ነበር፤ 19፡26። ጌታ በሉቃ. 17፡30-32 የሰው ልጅ ስለሚመጣበት ዘመን መልክ ተናግሮ ሸሽት እንጂ ወደ ኋላ ስላለመመለስ ተናግሮ የሎጥን ሚስት አስብላት አለ። ወደ ኋላ መመልከትና ከኋላችን ጋር መጣበቅ ባለንበት ያስቀረናል። ወደ ፊት አያስኬደንም።

ክርስትና እንደ ሩጫ ነው። የምንሮጥበት የተሰመረበት መሮጫ ብቻ ሳይሆን ግብም አለው። ጳውሎስ ይህን ግብ ምልክት ብሎታል። በክርስቶስ ኢየሱስ ከፍ ከፍ ያለውን የእግዚአብሔርን መጥራት ዋጋ እንዳገኝ ምልክትን አፈጥናለሁ። 'ከፍ ከፍ ያለውን . . . ምልክትን አፈጥናለሁ' የሚለውን ሐረግ ይህ የምጠቀመው የ1954ቱ ትርጉም እጅጉን አይገልጠውም። አገላለጡ ክርስቶስ ወደ ጠራች፣ በላይ ወዳለው የሽልማቱ ስፍራ፣ ወደ ምልክቱ፣ ወደ ግቢ፣ የሩጫዬ መደምደሚያ ወደሆነው ስፍራ እገሰግሳለሁ ማለቱ ነው። ሯጮች ሩጫቸውን የሚጨርሱበት ስፍራ ምልክት አለው፤ ሲጨርሱ የሚበጥሱት ክር ወይ ቀጭን ጨርቅ (ሪቦን) ይኖራል። ጳውሎስ የሚለው ይህን የመሰለ ምልክትን ነው።

የ1879 ዓ. ም. ትርጉም፣ በፊቱ ወዳለው ምልክትንም ኢየተዘረጋሁ፣ ኢየተመለከትሁ ወደ ዋጋውም ፈጥኜ እርግጠሁ ይላል። መደበኛው ትርጉምም፣ እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ ወደላይ ስለጠራኝ ሽልማት ለመቀዳጀት ወደ ግቡ አፈጥናለሁ ይላል። ይህ ጳውሎስ ምልክት ያለው ቃል σκοπός እስኮፖስ የሚል ነው። የፊልጵስፎስን መጽሐፍ ገና ስንጀምር ፊል. 1፡1 ላይ ያለውን ኤጲስቆጶስ የሚለውን ቃል ስናጤን ኤጲስቆጶስ (ኤፒ-ስኮፖስ) ከላይ እና ማየት ከሚሉ ሁለት ቃላት የተሠራ መሆኑን ተመልክተን ነበር። እስኮፖስ የሚያየት፣ የሚመለከቱት፣ የሚያነጣጥሩት ነገር ማለት ነው።

ክርስቲያኖች ስንሮጥ የምናየው ግብ አለን። ምልክት አለን። ጳውሎስ ዋጋም እንዳለው ብሎታል። ሽልማት አለው። ግባችን ግን ሽልማቱ ወይም አከሊሉ አይደለም። መንግሥተ ሰማያት አይደለም። በ12፡1-2 የተጻፈው ክርስቶስ ራሱ ነው እንጂ። የእምነታችንንም ራሱና ፈጻሚውን ኢየሱስን ተመልክተን፣ በፊታችን ያለውን ሩጫ በትዕግሥት እንሩጥ፤ እርሱ ምልክታችን ነው። መንግሥተ ሰማያትን ፍጹም ውብ የሚያደርገው የእርሱ መገኘት ነው። ሽልማታችንን ከቡር የሚያደርገው የምንቀበለው ከእርሱ መሆኑ ነው። ጳውሎስ እንዲህ ተመኘ፤ እንዲህ መሰለ፤ እንዲህ ተዘረጋ፤ እንዲህ ፈጠነ። እኛስ እንዴት ነን ይሆን? ዙሪያችንን ወይም ግራ ቀኛችንን ሳይሆን ክርስቶስን ራሱን ተመልክተን በትዕግሥት እንድንሮጥ ጌታ ራሱ ይርዳን።

ጥያቄዎችና መልስ

በዚህ ክፍል ከዕዝራ አንባቢዎች ካገኘኋቸው መካከል የተደጋገሙትንና ለጠቅላላ አንባቢ ሊጠቅሙ ይችላሉ ያልኳቸውን መርጬ አቅርቤአለሁ። አንዳንዶቹ እውነተኛ መልስ የሚሹ ጥያቄዎች ናቸው። ጥቂቶቹ ጥያቄ ይምሰሉ እንጂ ጩኸትና ቁጣ ናቸው። ለምሳሌ፤ ስለ ማርያም የተጻፉትን መጣጥፎች በመከተል ብዙ ይህን የመሰሉ በርካታ ቀርቦታል። ጩኸትና ቁጣ ሆነውም የጠጠሩ ለራሳቸው መልስ ያጡላቸውን ነገሮች ነው የሚያቀርቡት። ጥቂቶቹን እዚህ ሌሎችን በሌላ ጊዜ አቀርባለሁ።

1 ጥያቄ፡ እኛ ክርስቲያኖች የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት መጠበቅና መታዘዝ ይኖርብናል ወይ? አ. ወ/ማ

መልስ፤ በቅድሚያ የሁለቱን ኪዳናት ልዩነት ጠንቅቆ መረዳት ተገቢ ነው። ኪዳን ማለት ቃል ኪዳን ወይም የፈቃድ ስምምነት ነው። ብሉይ ኪዳን ወይም አሮጌው ኪዳን እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር የገባው ኪዳን ነው። ብሉይ ኪዳን በምንለው ዘመንና መጽሐፍ ውስጥ እግዚአብሔር ከተለያዩ ሰዎች ጋር የገባው ኪዳናት አሉ፤ ለምሳሌ፤ ከኖሳ፤ ከአብርሃም፤ ከዳዊት ወዘተ። ዋናውና ትልቁ ቃል ኪዳን እስራኤልን በሙሉ ያቀፈው ከሕዝቡ ጋር በሲና የገባው ኪዳን ነው። ዘጸ. 34፡10 (10-17)፤ ዘዳ. 5፡2፤ ዘጸ. 34፡28፤ ዘሌ. 26፡44። ይህ ከእስራኤል ጋር የተገባው ኪዳን ትልቁና ሕዝቡን በሙሉ ያካተተው ኪዳን ነው። የዚህ ኪዳን ምልክቶቹ፤ መገለጫዎቹ ወይም መታሰቢያዎቹም፤ ጽላት፤ ዘዳ. 4፡13፤ ሰንበት፤ ዘጸ. 31፡16፤ መስዋዕቶች፤ ዘሌ. 2፡13፤ 24፡8፤ ታቦት፤ ዘኁ. 14፡44፤ ክህነት፤ ዘኁ. 25፡12-13፤ መሐላ፤ ዘዳ. ዘዳ. 4፡23፤ 29፡12-13፤ እርሱን ብቻ ማምለክ፤ ኢያ. 23፡16፤ ወዘተ፤ ናቸው። በተጨማሪ 2ኛ. 17፡35-38፤ ነህ. 1፡5፤ ሐዋ. 3፡25፤ ሮሜ 7፡8፤ 9፡4 ተመልከቱ።

ይህ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር የገባው ኪዳን በብሉይ ኪዳን ዘመን በሙሉና ክርስቶስ በመስቀል ላይ እስከሞተበት ድረስም የጸና ኪዳን ነው። ይህ ኪዳን 'ብሉይ ኪዳን' ተሰኝቶ ከወንጌላቱ በፊት ያሉት 39 መጽሐፍት የተካተቱበት፤ ከዘፍጥረት እስከ ትንቢተ ሚልክያስ (በአይሁድ ቅድም ተከተል ደግሞ ከዘፍጥረት እስከ 2ኛ ዜና) ያሉት መጽሐፎች በሙሉ የተጠሩበት መጠሪያ ነው። ይህ 'ብሉይ ኪዳን' እና 'ፊተኛው ኪዳን' ተብሎአል፤ 2ቆሮ. 3፡14፤ ዕብ. 8፡6-10፤ 9፡15-18። ይህ ኪዳን ከአንድ ወገን ወይም ሕዝብ ብቻ ጋር የተገባ ነው። የእስራኤል ልጆች ግን ይህን ኪዳን ደጋግመው አፍርሰው ነበር፤ 1ኛ. 19፡10-14፤ 2ኛ. 17፡15፤ መዝ. 78፡10፤ ኢሳ. 24፡5፤ ኤር. 11፡10። ገና ብብሉይ ዘመን የአዲስ ኪዳን ተሰፋ ተሰጥቶ ነበር፤ ኤር. 31፡31-33፤ ሮሜ 11፡27፤ ዕብ. 8፡6-10፤ 10፡15-16። ይህ ማለት ያ የመጀመሪያው ኪዳን ሊመጣ ያለውን ሌላ ቋሚ፤ ዘላቂ አዲስ ኪዳን አመልካች ሆኖአል ማለት ነው።

አዲሱ ኪዳን ደግሞ በክርስቶስ ደም የተመሰረተው ኪዳን ነው፤ ማቴ. 26፡28፤ ማር. 14፡24፤ ሉቃ. 22፡20፤ 1ቆሮ. 11፡25። ይህ ኪዳን 'አዲስ ኪዳን' እና 'የተሻለው ኪዳን' ተብሎአል፤ 2ቆሮ. 3፡6፤ ዕብ. 7፡22፤ 12፡

24። አሮጌው ኪዳን በተለይ ለእስራኤል ብቻ የተሰጠው ሲሆን አዲሱ ኪዳን ሰዎችን ሁሉ የሚያድነው ጸጋ የተገለጠበትና ወደዚህ ኪዳን ወደው የሚገቡትን ሁሉ የሚያቅፍ ኪዳን ነው። ይህ አዲስ ኪዳንም የታተመው ወይም የጸናው እንደ አሮጌው ኪዳን በደም ሲሆን ደሙም በመስቀል ላይ የፈሰሰው የክርስቶስ ደም ነው። የወንጌሉ ታሪክ የሚገኘው አዲስ ኪዳን በሚባለው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ይሁን እንጂ አዲሱ ኪዳን እስከ መስቀሉ ድረስ ገና አልቆመም። ኪዳኑ ከቆመ በኋላ ግን በመስቀሉ ላይ የሆነውን ለተቀበሉ ሁሉ የጸና ነው።

ከመስቀሉ ወዲህ መዳን ሕግጋትን በመጠበቅ ሳይሆን ሕግን ፈጽሞ የጠበቀውንና የፈጸመውን፤ ንጹህ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ 'እነሆ፤ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ' የተባለውን ክርስቶስን በማመን ነው። እንግዲህ፤ ብሉይ ኪዳንን መጠበቅና መታዘዝ ስለሚለው ጉዳይ ስንመጣ የብሉይ ኪዳን ሕግ የተሰጠው ለክርስቲያኖች ሳይሆን ለእስራኤል ነገድ ነው። ሕግጋቱ ማሳበራዊና መንግሥታዊ፤ የክህነትና የመንጻትን፤ እንዲሁም ግብረ ገባዊ ትእዛዛትን ያጠቃልላሉ። ግብረ ገባዊ ከሆኑት ትእዛዛት ጥቂቱ ድንበርና ዘመናትን ሁሉ የሚያካልሉ ናቸው። ለምሳሌ፤ አለመግደል፤ አለማመንዘር፤ ወዘተ። የተቀሩቱ ግን የመስዋዕት፤ የክህነት፤ የአበላል፤ የአለባበስ፤ የበዓላት፤ ወዘተ ሕግጋት ሆነው ያንን ሕዝብ ብቻ የሚመለከቱ ናቸውና ክርስቲያኖች የሚጠብቋቸው አይደሉም። አይሁድም ራሳቸው እንኳ በአሁኑ ዘመን ሊጠብቋቸው አይችሉአቸውም፤ ምክንያቱም፤ አብዛኞቹ ሕግጋት የሚፈጸሙበት የመቅደስና የክህነት ሥርዓቶች የሉም። መቅደሱ ራሱም ስለሌለ ተፈጻሚ መሆን የሚችሉበት ማዕከል የለም።

አሠርቱ ትእዛዛት የብሉይ ኪዳን ሕግጋት ቁንጮና ድምድማት ናቸው ማለት ይቻላል። ልዩ የሚያደርጋቸውም በራሱ በእግዚአብሔር የተጻፉ መሆናቸው ነው። ከግብረ ገባዊ ሕግጋት፤ በተለይም ከአሠርቱ ትእዛዛት ውስጥ ዘጠኙ በወንጌላት ውስጥ በጌታ ትምህርቶች ተደግመዋል፤ ከሰንበት በቀር። ስለዚህ ግብረ ገባዊ ወይም ድንበርና ዘመን ዘለል የሆኑት ትእዛዛት በጌታ ተደግመዋል። ሕግ አዋቂው ሰው ሊፈትነው ከሁሉ ፊተኛ ወይም ታላቅ ስለሆነችው ትእዛዝ ጌታን በጠየቀው ጊዜ የመለሰለት አጭርና አጠቃላይ መልስ እግዚአብሔርን መውደድና ባልንጀራን እንደ ራስ መውደድ የሚለው ነው፤ ማቴ 22፡35-40። ጳውሎስ በገላ. 6፡2 የክርስቶስ ሕግ የሚለው ይህንን ነው። እግዚአብሔርን ከወደድን እና ባልንጀራችንን ከወደድን ከኛ የሚፈለገውን ሁሉ ፈጽሞን ማለት ነው። ሌላውን የምናደርገውን ሁሉ የምናደርገው እግዚአብሔርን ስለምንወድድና ባልንጀራችንን ስለምንወድድ ነው። ኢየሱስ በመስቀል ላይ በሞተበት ጊዜ ለብሉይ ኪዳን ሕግ ፍጻሜ ሆነ። ስለዚህ፤ ዛሬ የብሉይ ኪዳን ሕግ እንደ ሕግ በክርስቲያኖች ላይ የጸና አይደለም። ደኅንነት በጸጋ በሆነ እምነት እንጂ በሥራ አይደለምና ሕግን በመጠበቅ ደኅንነትን መቀዳጀት ከመስቀሉ ወዲህ ቀርቶአል። ሮሜ 10፡4 እንደሚለው፤ የሚያምኑ ሁሉ ይጸድቁ ዘንድ ክርስቶስ የሕግ ፍጻሜ ነውና።

2 ጥያቄ፡ ኢየሱስ አምላክ ነውን? ኢየሱስ እኔ አምላክ ነኝ ብሎ ነበርን? ካላለ እንዴት እኛ አምላክ እናደርገዋለን? ጣ. አ

መልስ፤ በዮሐ. 1፡1-2 በመጀመሪያው ቃል ነበረ፤ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ። ይህ በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። ይላል። ከዚህ ክፍል የምንገነዘበው ቃል እግዚአብሔር መሆኑን እና ይህም ቃል በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ እንደነበረ ሲሆን በዚሁ ምዕራፍ ቁጥር 14 ይህ ቃል ሥጋ መሆኑ ተጽፎአል። ይህ ሥጋ የሆነው ቃል ኢየሱስ መሆኑም ተብራርቶአል። በነጥቦች የሚሠሩ ስዕሎችን አይተን እናውቃለን፤ በመጀመሪያ የምናየው ነጥቦች ብቻ ነው፤ ቁጥሮችን ተከትለን ነጥቦቹን ስናገናኝ ግን ስዕሉ ፍጥጥ ብሎ ይታያል። ስለ ክርስቶስ የሚናገሩትን እነዚህን ነጥቦች ስናገናኝ

የምናገኘው እውነት፡ አዎን፡ ኢየሱስ አምላክ ነው፤ እርሱ እግዚአብሔር ወልድ ነው የሚል ነው።

ኢየሱስ፡ 'እኔ አምላክ ነኝ' ብሎ በቀጥታ መናገሩ በመጽሐፍ ቅዱስ አልተጻፈም። ይህ አቀራረብ ኢየሱስ፡ 'አምላክ ነኝ' አላለምና አምላክ አይደለም ለማለት ግን ጉልበት የሌለው አቀራረብም ድምዳሜም ነው። ኢየሱስ፡ 'እኔ አምላክ አይደለሁም' ብሎ ስላልተናገረ አምላክ ነው ማለት ነው። በሚል አጭር አጻፋ መመለምስ ይቻላል። እንደ ጥያቄው አቀራረብ ማለቱ ነው። ይሁን እንጂ፡ የኢየሱስ አምላክነት በወንጌላት ውስጥ በገሃድ ይታያል። በዮሐ. 8፡59 አይሁድ ኢየሱስን ሊወግሩት ድንጋይ ማግኘታቸው ተጽፎአል። ለአይሁድ መውገር የሞት ቅጣትን መቅጣት ነው። (በሐዋ. 8 እስጢፋኖስን እንደወገሩት። እስጢፋኖስን የወገሩት ኢየሱስን በመስበኩ ብቻ ሳይሆን ኢየሱስን በአብ ቀኝ ቆሞ አየሁ በማለቱ ነው። እራሱን ከአብ ጋር ያስተካከለውንም እንዴት አይወግሩት! ይህ በቀኝ መቆም ኢየሱስንና አብን ማስተካከል ወይም ኢየሱስን እግዚአብሔር እንደሆነ መግለጥ ነው።) አይሁድ ኢየሱስን ለመውገር ድንጋይ ያነሡት ኢየሱስ፡ አብርሃም ከመወለዱ በፊት እኔ፤ እኔ ነኝ ስላላቸው ነበር (ቁጥር 58)። ይህ ዘላለማዊነቱን መናገሩ ሲሆን ዘላለማዊነት ደግሞ የመለኮት ብቻ ባህርይ ነው።

ሌላ ሁለተኛ ኢየሱስን ለመውገር ድንጋይ የተነሣበት ጊዜም ነበረ። በዮሐ. 10፡33 አይሁድም፡ ስለ መልካም ሥራ እንወግርሃም፤ ስለ ሴድብ፤ አንተም ሰው ስትሆን ራሱህን አምላክ ስለ ማድረግህ ነው እንጂ ብለው መለሱለት። የሚል ቃል አለ። ጥቂት ጥቅሶችን ወደላይ ከፍ ብለን ስንመለከት አይሁድ ሊወግሩት ድንጋይ እንዳነሡና ይህን ያደረጉትም፡ 'እኔና አብ አንድ ነን' በማለቱ እንደሆነ እናነብባለን። ኢየሱስ የተናገረው ንግግር ለአይሁድ አሻሚና አደናጋሪ አልነበረም። ምን ማለቱ መሆኑን እነርሱ አልጠየቁትም፤ እርሱም አላስተባበለም። በጣም ግልጽ ነው።

ቤተ ክርስቲያን በሐዋ. 20፡28 በገዛ ደሙ የዋጁት የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ተብላለች። የገዛ ደሙ የተባለው የተዋጀችበት ደም የእግዚአብሔር ደም ነው ማለት ነው። ይህ ከሆነ የፈሰሰው ደም የእግዚአብሔር ወልድ፡ ማለትም፡ የኢየሱስ ነውና ኢየሱስ እግዚአብሔር ነው ማለት ነው። ይህ የደም መፍሰስ ነው ኢየሱስ አምላክ ሳለ ሰው የሆነበት ምክንያት። ደም እንዲኖረው ሰው መሆን አስፈለገው። የብዙዎች ኃጢአት ለአንዴና ለመጨረሻ የሚወገድበት ሥርዓት ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር ፍጹም የሆነ መስዋዕትን ከፍቅር የተነሣ አዘጋጀ። ደም ይፈሰስ ዘንድ አምላክ ሰው መሆን ኖረበት፤ ደግሞም ምንም ኃጢአት የሌለበት መሆን ተገባው፤ እንዲያው ሰው ብቻ ከሆነ ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና ንጹህ መሆን ባልቻለም ነበር። ደግሞም ለራሱ ኃጢአት ብቻ ነው የሚሞተው እንጂ ሌላውን መወከል አይችልም። ስለዚህ ሰው ብቻ ሳይሆን ሰው የሆነ አምላክ መሆን አለበት፤ ይኸውም በምትክነት የሚሰለፈው ቁጥር ስፍር ለሌለው ኃጢአትና እጅግ ብዙ ለሆኑ ኃጢአተኞች በመሆኑ ነው።

ኢየሱስ እግዚአብሔር የመሆኑ ወይም የአምላክነቱ ሌላ አስረጅ የሚሆነው አምላክ ብቻ ሊያደርጋቸው የተገቡ ነገሮችን ማድረጉ ነው። ተአምራትን ማለቱ አይደለም። ይህ ተአምራትን ማድረግ የአምላክ ችሎታ ቢሆንም እግዚአብሔር በሰዎች አማካይነትም ተአምራትን በማድረጉ እዚህ አልጠቅሰውም። ነገር ግን፡ እንደ ኃጢአትን ይቅር ማለት፤ (ማቴ. 9፡2-5፤ ሉቃ. 7፡48)፤ ጌታ ተሰኝቶ ስግደትን መቀበል፤ (ማቴ. 14፡33፤ ሉቃ. 24፡52፤ ዮሐ. 20፡28፤ ራእ. 19፡10፤) የአምላክ ብቻ ሥልጣን ነው። እነዚህን ካደረገ ኢየሱስ አምላክ ነው። አንድ ሰው ስለ ራሱ ሳይለፍና በጎ እያደረገ ቢዘርና ሰዎች ያንን ሰው፡ 'በጎ አድራጊ' ቢሉት አልተሳሳቱም፤ ያንን ነዋ! ሌላ ሰው ደግሞ፡ ይህም ስለ ራሱ ሳያውጅ፡ እየበደለና እየገደለ ቢዘርና ሰዎች ያንን ሰው፡ 'በደለኛ' ወይም 'ነፍስ ገዳይ' ቢሉት አልተሳሳቱም። ሰዎች ኢየሱስን አምላክ ወይም ጌታ ቢሉት ሰምተውና አይተው ነውና አልተሳሳቱም። በሌሎችም ስፍራዎች በግልጽ አምላክ ተሰኝቶአል፤ ቲቶ 2፡13፤ ዕብ. 1፡8፤ 2ጴጥ. 1፡1።

ኢየሱስ አምላክ ካልሆነ ራሱን ከአብ ጋር አንድ ያደረገ ሐሰተኛ ነውና እንደ መልካም ሰው ወይም እንደ ነቢይ መታየት የለበትም። እንደ እንደ ይሐዋ ምስክሮች፡ 'ቃልም አምላክ ነበር' ብሎ በግርጌ ማስታወሻ፤ 'እንደ አምላክ ያለ፤ የመለኮትነት ባሕርይ የተላበሰ' ብሎ መተርጎም ማጣመም ነው። እንደ አምላክ ያለ ከተባለ አይደለም ማለት ነው። ወይም እንደ ኢስላም፡ 'ኢየሱስ ነቢይ ብቻ ናቸው እንጂ ሌላም አይደለም' ማለት ሙሉውን እውቀት ጥሎ እውነትን ለመሸሽ ራሱን መሸንገል ነው። ይህን አመለካከት በተመለከተ C.S. Lewis የተባለው እንግሊዛዊ ክርስቲያን ምሑር Mere Christianity በተባለ መጽሐፉ ውስጥ ስለ ኢየሱስ እንዲህ ያለውን ጠቅሼ ልጨርስ፤

ልክላክል የምፈልገው አንድ ነገር፡ አንዳንድ ሰዎች ስለ ኢየሱስ፡ 'ኢየሱስን እንደ ታላቅ የሞራል መምህር አድርጌ እቀበላለሁ፤ አምላክነቱን ግን አልቀበልም' የሚሉትን ነው። ይህ ማለት የሌለበትን አንድ ነገር ነው። አንዲያው ሰው ብቻ የሆነ ሰው ኢየሱስ የተናገራቸውን ነገሮች ከተናገረ ታላቅ የሞራል መምህር ሊሆን አይችልም። ይህ ሰው ወይ ዕብድ ነው፤ 'እኔ የተቀቀለ እንቁላል ነኝ' እንደሚል ያለ ዕብድ፤ ያለዚያ ከሲኦል የመጣ ሰይጣን ነው። ምርጫህን መምረጥ አለብህ። ይህ ሰው ወይ የእግዚአብሔር ልጅ የነበረና የሆነ ነው፤ ወይም ዕብድ፤ ወይም ከዚያ የከፋ ነው። ከፈለግክ ዘግተህ ዝም ልታሰኘው፤ ምራቅህን ጢቅ ልትልበት፤ እንደ ዲያብሎስ ቆጥረህ ልትገድለው ትችላለህ፤ ያለዚያም ከእግሩ ስር ወድቀህ ጌታ እና እግዚአብሔር ልትለው ትችላለህ። ነገር ግን፡ 'ታላቅ የሞራል መምህር' ወደሚል የንቀት ንግግር አንምጣ። ይህንን ለምርጫችን አላቀረበልንም፤ ይህ አሳቡም አልነበረም።

3 ጥያቄ፡ ስለ ፓስተር ዳዊትና ምሕረተ አብ ዲቪዲ የጻፍከውን አነበብኩ። እንዴት ደደብ ብትሆን ነው ቅድስት ማርያም እመቤት መባልምን የምትቃወመው። በ2ኛ ዮሐንስ የተጻፈችው ሴት እግዝእት ስትባልምን ትላለህ? እግዝእት ማለት የጌታ ተቃራኒ [ተጻጻፊ ለማለት ነው] ሆኖ የተጻፈ ቃል ነው። . . . ስለዚህ እግዝእት ለማንም የተከበረች ሴት መጠሪያ ሊሆን ይችላል። እንዴት ጠባብ ጭንቅላት ያለህ መሆኑንና ፕሮቴስታንቲዝን የሞኞች ሃይማኖት መሆኑን ማወቅ አፈልጋለሁ። ያዛ ታቦቱን ሲነካ ምን ሆነ? ታቦት ቀድሞ እግዚአብሔር የተገለጠበት ሲሆን ማርያም ደግሞ በሥጋ የተገለጠበት ናት። ከሁለቱ ማናቸው ይበልጣል? ደግሞ፤ በአይሁድ ልማድ ዘመዶችን ወንድምና አጎት እንደሚሉ አታውቅም? ሎጥንና አብርሃምን ተመልከት። ጅል ከሆነው ጽሑፍህ ያነበብክት ሌላው ነገር መለኮት አይወለድም፤ ስለዚህ ማርያም እመ አምላክ (Theotokos በኒቅያ ጉባኤ የተቀበሉት ቃል) አትባልም ያልከው ነገር ነው። ስለዚህ አብም አብ አይባልም ልትል ነዋ! ተጨማሪ የስነ መለኮት መጻሕፍት ልታነብብ ሞክር። የመጽሐፍ ቅዱስ መረዳትህ የጅል ዓይነት መረዳት ነው። እግዚአብሔር ወደፊት እውነትን እንድታውቅ ይርዳህ። ዘመነ ማቴዎስ።

መልስ፤ ውድ ዘመነ፡ ምንም እንኳ ኢሜልህ የሰድብ ርቸት ቢበዛበትም ለመመለስ ፈቃደኛ ነኝ። በ2ኛ ዮሐንስ የተጻፈችው ሴት ማርያም ናት ማለትህ አይመስለኝም። ይህን ማለትህ ከሆነ ስለ ልጆቻዋ የተነገረውንም ተቀብለሃል ማለት ነውና ማርያም ናት አትልም። ነጥብህ ያቺ ሴት እመቤት ከተባለች ለምን ማርያምስ አትባልም? የሚል ነው።

እዚህ ላይ መነጋገር እንችላለን። እርግጥ ነው ለዚያቺ ሴት መልእክቱ ሲጻፍ አንዳልከው እመቤት ተብላለች። በግዕዝም፡ 'ለጎሪት ወለእግዝእት' ተብላለች። በዚህ አጠራር ከኔድን ማርያምም እመቤት ልትባል ትችላለች። ነገር ግን ይህ እመቤት እና እመቤታችን የተለያዩ መሆናቸውን ሳንረሳ ነው። ያወሳሁት ጉዳይም ስለ ማርያም የተነገረ አጠራርን ሳይሆን

¹ Lewis, C.S., *Mere Christianity*, Collins, London, 1952, p54-56. ትርጉም የራሴ።

ለማርያም የሚደረግ አምልኮት ጉዳይን ነው። በቅዱስ ቃሉ ውስጥ ያልተጻፈውን ቃልና ማዕረግ መጻፍ የኛ ድርሻ አይደለም። ማርያም ለመጨረሻ ጊዜ የተጠቀሰችው በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ሲሆን እዚያም 'እመቤታችን' አልተባለችም። እነዚህ ሁሉ ከሴቶችና ከኢየሱስ እናት ከማርያም ከወንድሞቿም ጋር በአንድ ልብ ሆነው ለጸሎት ይተጉ ነበር ነው የተባለው፤ ሐዋ. 1፡14። እግዚአብሔር ማለት በአማርኛው በ2ዮሐንስ የተጻፈው እመቤት ነው። እንደ ዘመናችን 'ጌቶች' እና 'እሜቱ' የአክብሮት አጠራር እንጂ እግዚአብሔርን እንደምንጠራበት ያለውን ጌትነትን ለማቀዳጀት አይደለም። እንዳመለከትነው ጌታ የሚለው ቃል በጽርዕ ኩሪዮስ እመቤት ደግሞ ኩሪያ ነው። ትክክል ነው። ለተባዕት ጌታ፡ ለአንስት እመቤት እንደምንለው ነው። እግዚአብሔርን እግዚአብሔር ማለት ያው ነው። ግን ጌታን እግዚአብሔር ወይም ጌታችን እንደምንል ሌላ ማንንም እንደዚያ እንደማንል ሁሉ ሌላ ሴትን በአክብሮት እግዚአብሔርን እንችላለን (ዮሐንስ እንዳለው) እንጂ ማንንም 'እግዚአብሔር' አንልም። ደግሞም እንዲያው የሚል ቃል ግን በመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ በቀጣዮቹ ዘመናት በተጻፉ ጽሑፎች ኖረው አያውቁም። እመቤታችን የሚለው ማዕረግ እጅግ ቆይቶ በሰዎች ተምጦ የተወለደ ቃል ነው። እመቤት ስትል በአክብሮት መጥራትህ ሲሆን እመቤቱ ስትል ግን እመቤቱን ባንተ ላይ ባለ ሥልጣን አድርገህ መቀበልህ ነው።

አንዳንድ ትላልቅ የስነ መለኮት ቃላትን በጥያቄና አስተያየት ውስጥ ስለወረወርክ የስነ መለኮት አጥኚ እንደሆንክ እንምታለሁ። ቃሉን መጽሐፍ ቅዱስን ብቻ ካጠናኸውና ከቃሉ ብቻ ጋር ካነጻጸርከው የስነ መለኮት ምንጩ የተሳሳተ መሆኑን አታጣውም። ምናልባት ራስህም እንደምታውቀው አማካዩ የተዋሕዶ አርቶዶክስ ምእመን ከኢየሱስ ይበልጥ ስለ ማርያም ነው የሚያውቀው። ራሴም ለብዙ ዓመታት አርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ሰሄድ መጽሐፍ ቅዱስን ከመሳምና መሳለም በቀር አልተነበበልኝም፤ እንዳነብነው አልተበረታታሁም። ማንም ቄስና ዲያቆን ስለ መዳንና በክርስቶስ ስላለው መዳን እና የከበረ ነፃነት አልነገረኝም። ከሰማይ በታች ሰዎች ሊድኑበት ስላለው አንድና ብቸኛ ድንቅ ስም አልተነገረኝም። ያ ስም ኢየሱስ ነው፤ መዳንም በሌላ በማንም የለም፤ እንደንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና። ሐዋ. 4፡12። ይህ ኢየሱስ ዘላለማዊ አምላክ ነው።

ማርያም የኢየሱስ እናት ናት፤ ኢየሱስን ሰው ሆኖ የተወለደው አምላክ ነው። ሰው የሆነውም በዓላማና ለአንድ ግብ ነው፤ ያም ጴጥሮስ በጴጥ. 2፡24 ለኃጢአት ሞትን ለጽድቅ እንድንኖር፤ እርሱ ራሱ በሥጋው ኃጢአታችንን በአንጨት ላይ ተሸክመ፤ እንዲል ኃጢአታችንን በመስቀል ሊሸክም የኃጢአታችን ስርየት የሆነበትን ደሙን ሊያፈስስ ነው። እንጂ ኢየሱስ መለኮቱ ዘላለማዊ ነው። አምላክ አይወለድም፤ ሳይወለድም ነበረና። እኔ ተወልጃለሁ፤ አንተ ተወልደሃል። ከልደታችን በፊት አልኖርንም። እግዚአብሔር ሁሉም አለ። ኢየሱስ በቤተ ልሔም ከመወለዱ ቀድሞም በአምላክነት ነበረ። ሲወለድ ያ አምላክ ሰው ሆነ።

የኢ. አ. ቤ/ክ አስተምህሮ የኢየሱስ ማንነት ተዋሕዶ መሆኑና በዚህ መዋሐድ ስብዕናው በመለኮቱ እንደተዋጠ ነው። ስለዚህ ነው የእግዚአብሔር እናት (እመ አምላክ) የምትሰኘው። በነገራችን ላይ፡ ይህንን የTheotokos ትምህርት ያቆመው አንተ እንዳልከው የኒቅያ ጉባኤ ሳይሆን የኤፌሶን (431 ዓ. ም.) ጉባኤ ነው። እንደ ወንጌላዊ አማኝ ስለ ኢየሱስ የምረዳው ኢየሱስ አንድ አካል አንድ ባህርይ ሳይሆን አንድ አካል ሁለት ባህርይ እንደሆነ ነው። ነጥቡም፡ ማርያም ሥጋ የነሳውን ኢየሱስን ወልዳለች፤ የወለደችውም ለኃጢአታችን ስርየት በመስቀል ላይ ይሞትልን ደሙን ያፈስስልን ዘንድ፡ ሞትንና በሞት ላይ ሥልጣን ያለውንም ይሸርልን ዘንድ በሥጋና ደም ሊካፈል ነው፤ እንግዲህ ልጆቹ በሥጋና በደም ስለሚካፈሉ፤ እርሱ ደግሞ በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን በሞት እንዲሸር፤ ይኸውም ዲዩብሎስ ነው፤ በሕይወታቸውም ሁሉ ስለ ሞት ፍርሃት በባርነት ይታሰሩ የነበሩትን ሁሉ ነጻ እንዲያወጣ፤ በሥጋና በደም እንዲሁ ተካፈለ። ዕብ. 2፡14-15።

ስለ ታቦቱና ስለ ማርያም አመሳሰለሃል። ይህ በስነ ማርያም (Mariology) መደበኛ የሆነ ትምህርት ነው። አንድ መጽሐፍ ማርያምን ከ99 የብሉይ ኪዳን ምስሎች (የያዕቆብ መሰላል፡ የሙሴ በትር፡ የአሮን በትር፡ የሰሎሞን መቅደስ፡ ወዘተ፡) ጋር በማነጻጸር ይተነትናል። አንድ ሁለቱን በዕዝራ ቁ. 14 እና 15) ውስጥ በቅርበት እንድናይ ተንትኛለሁ። ይህ ዓይነት የማመሳሰል አመነዛዘርና ትምህርት ውኃ አያነሣም። ለምሳሌ፡ የሙሴ በትር ከሆነች ሙሴ ማን ሊሆን ነው? የሙሴ በትር የዋጣቻቸው እባባችን ምን ሊሆኑ ነው? ወዘተ። ወደ ታቦቱ ስመለስ፡ እግዚአብሔር በታቦቱ ውስጥ አልነበረም። ስለዚህ ታቦቱ ቅድመ አካላዊ ምስል (theophany) ነው ማለት አትችልም። ግን ብለሃል። በጥንቃቄ ስናነብበት ታቦቱ የእግዚአብሔር በመካከላቸው መገኘት ምሳሌ ምልክት እንጂ ታቦቱ እግዚአብሔር አልነበረም፤ ታቦቱም ውስጥ እግዚአብሔር አልነበረም። ታቦቱ በግራር እንጨት ተሠርቶ በወርቅ የተለበጠ ሳጥን ሲሆን በውስጡ የነበሩት የአሮን በትር፡ አሠርቱ ቃላት የተጻፉበት ጽላቶች እና አንድ ማድጋ ሙሉ መና ናቸው። ይህ የተቀሰፈው ሕጋዊ ያልሆነ፤ እንደ ሕጉ ያልሆነ ነገርን በማድረግ ነው። እንደተረዳሁ ለተረጎምህ ከላይ ወዳልኩት አሳብ ሄደ ይህ ታቦቱን ስለነካ ከተቀሰፈ ማርያምን የነካ የከፋ ቅጣት ይደርስበታል የሚል ነው። ነፍሷ ከአምላኳ ጋር ናት እንጂ በምድር የለችምና ማርያምን ማንም ሊነካ አይችልም። ይህ ገሃድ ነውና የሚጠበቅ ነገር በሌለበት የሚጠብቅ በዘኔ ዘበኛ መሆን የለብንም። ትምህርተ ማርያምን የተቃወመ ቅጣት ይደርስበታል ማለትህ ከሆነም ይህ ብዙዎች ቀሳውስት እንደሚያስፈራሩት ያለ ማስፈራራት ነው። ማርያም በመጀመሪያው የጌታ ተአምር ስትጠቀስ፡ የኢየሱስ እናት ተብላ ነው፤ ዮሐ. 2፡3። ለመጨረሻ ጊዜ በተጠቀሰችበት ስፍራም የኢየሱስ እናት ተብላ ነው፤ ሐዋ. 1፡14። የአምላክ እናት፡ የእግዚአብሔር እናት የሚል ምልክቱም አልተጻፈም። ይህ ማለት ኢየሱስ አምላክ መሆኑን አለመናገር ሳይሆን መለኮት ዘላለማዊ ሲሆን ሥጋ መልበሱ ከማርያም መወለዱ መሆኑን መግለጥ ነው።

በመጨረሻ ስለ አብርሃምና ስለ ሎጥ ያነሣኸው ግልጽ ባታደርገውም በጽሑፌ ውስጥ የጠቀስኩትን የኢየሱስ ወንድሞች የሚለውን አሳብ ለማውሳት እንደሆነ እንምታለሁ። ከሆነ በስፍራው (በዕዝራ ቁጥር 15፡ ከገጽ 4-9) በሰፊው የጻፍኩት ስለሆነ እዚህ መድኃኒት አስፈላጊ መስሎ አልታየኝም። ያንን ክፍል ደግመህ እይና ጥያቄህን ወይም ነጥብህን ገልጠህ እንደገና ላክልኝ። ከዚህ በፊት ልኬልህ ስለማለውቅ ከሌላ ስፍራ ተልኩልህ ያነበብክ ይመስለኛልና ዕዝራ ቁ. 15ን ተመልከት።

በመጨረሻ፡ ውድ ዘመነ፡ ኢየሱስን በግልህ እወቀው አልሃለሁ። ጥቂት ጊዜ ለራስህ ላይና ለአንድ ወይ ለሁለት ሳምንታት ምንም ነገር ሳይሆን ወንጌላቱን ብቻ በጸሎት ታግዘህ አንብብ። ኢየሱስን ወደ ልብህ ጋብዘው። አስደናቂ የሕይወት ጉዞ ይሆንልሃል። እውነትም ኢየሱስ ወደ ልባችን ሲገባ ድንቅ ሕይወት ነው። ብዙ በረከት ይሁንልህ።

4 ጥያቄ፡ በክርስቲያኖች ዘንድ ብዙ ሚስት ማግባት የተከለከለ ነው? አንድ ሚስት ብቻ አግቡ ተብሎት ታዟል? (ጀማል ተሃ)

ይህን ጥያቄ ከሦስት አቅጣጫ እንመልከት። ጥያቄው የክርስቲያኖችን አቋም የሚመለከት ስለሆነ ሦስተኛው ሰፋ ይላል።

3) ከዓለም አስታላቅነት በተነሣ በዓለም በሙሉ እና በእያንዳንዱ አገር የወንድና የሴት ቁጥር በጣም ተቀራራቢ ሆኖ መሳ ለመሳ ወይም እኩል ነው። የ2012ን ጠቅላላ የዓለም ቁጥር ብናይ የጠቅላላው ሕዝብ የጾታ ልዩነት 1.01 ወንድ ለ 1 ሴት ማለት ነው፤ ልዩነቱ እጅግ ጠባብ ነው። በጥቂት አገሮች የአንዱ ጾታ በጥቂት የሚጨምር ቢሆንም ጠቅላላው አዝማሚያ ግን እኩል ናቸው የሚል ድምዳሜ ይሰጠናል። ኢትዮጵያን እንደ ናሙና ብንወስድ አጠቃላይ ቁጥር 1.03 ለ 1 ነው። ስለዚህ ወንድ ሁሉ 4 የማግባት ዕድል ቢኖረውና ቢችል ብለን ብንገምት አንዱ 4 ሲያገባ ሦስቱ ያለ ሚስት ይቀራሉ። ሁለቱ 2 ቢያገቡ እንኳ ሁለቱ ነጠላ

ሆነው ይቀራል ማለት ነው። ከአስታቲስቲክስ አንጻር ይህ ትክክል አይደለም።

2) ወደ ባሕላዊ ኑሮ ከሄድን ብዝሃ ሚስት የተለመደባቸው ባሕሎች በዓለማችን በርካታ ናቸው። ምክንያቶቹ እንደየባሕሎቹ ይለያያሉ። አንዳንዶቹ ባሕሎች ሃይማኖታዊ ባሕል ናቸው። አንዳንዶቹ ሃይማኖቶች ባሕላዊ ሃይማኖት ናቸው። እናም ቅይድይጥ ያለ መልክ ይታይባቸዋል። ወደ መነሻው ስንሄድ ግን፣ ጦርነትና ምርኮ (በጦርነት ውስጥ የወንዶች መፈጀትና የሴቶች መበርከት የሚያመጣው የጾታ ቁጥር መዛባት)፣ የወንዶች አብሪትና የበላይነት፣ የወንዶች ከሌሎች ወንዶች ጎልቶ ወይም በልጦ የመታየት እንስሳዊ ፍላጎት (በአራዊት ወንዶች የሚታይ ባህርይ)፣ እና የመሳሰሉት ሊሆኑ ይችላሉ። በአንጻሩ የብዝሃ ባል (አንዲት ሴት በአንድ ጊዜ ከአንድ በላይ ባሎች ጋር የምትኖርበት) ባሕል የሚንጸባረቅባቸው ጥቂት ባሕሎችም በጥቂት አገሮች ውስጥ ይገኛሉ። ይህ ባሕል ስለሆነ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር አያይይዘውም።

3) ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ስንመጣ ደግሞ አንድ ወንድ አንዲትን ሴት ብቻ ማግባት እንዳለበት የመጀመሪያው አመልካች እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር አንድ አዳምና አራት ሔዋዮች አለመፍጠሩ ነው። ሔዋን የተፈጠረችበትን ታሪክ በሚናገረው ክፍል በዘፍ. 2፡18-25 እግዚአብሔር የሚመቸውን ረዳት እንጂ ረዳቶች አላለም። ደግሞም ሰው በሚስቱ ይጣበቃል አለ እንጂ በሚስቶቹ አላለም። በትእዛዙ ውስጥም የባልንጀራህን ሚስት አትመኝ ሲል ነጠላ ነው እንጂ ብዙ አይደለም፤ ዘጸ. 20፡17።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ሚስቶች ያገቡ ሰዎች መኖራቸው የታወቀና በግልጽ የተጻፈ ነገር ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጻፈው ሁሉ እውነት ቢሆንም በውስጡ የተጻፈውን ያደረጉት ሰዎች ሁሉ ትክክል ናቸው ማለት ግን አይደለም። በብሉይ ኪዳን ዘመን (ከክርስቶስ ምድራዊ አገልግሎት ዘመን በፊት ማለት ነው) እንዲህ የመሰሉ ብዙ ሚስቶች ያገቡ ብዙ ሰዎች አሉ። ለመጀመሪያ ጊዜ ሁለት ሚስቶች ያገባው ሰው ላሜሕ ነው፤ ዘፍ. 4፡19-23። ይህ ሰው የመልካም ምግባር ምሳሌ ከቶም ሊሆን አይችልም። ላሜህ ብዙ ያገባ ብቻ ሳይሆን ነፍሱ ገዳይም ነበረ። ከአንድ በላይ ሚስት ማግባትን እንዲህ ያለው ሰው መጀመሩ ብዝሃ ጋብቻ ከተበላሸ ምንጭ እንደተጀመረ ይጠቁመናል። ዔሳውም እንዲሁ ከአንድ በላይ ሚስት አግብቶ ለወላጆቹ ልብ ኀዘን ሆኖ ነበር፤ ዘፍ. 26፡34-35። ያዕቆብ ፊልን አይደለም ሁለት ሚስቶች ያገባው፤ አማቱ አታለለውና አጋባው። ጌዴዎን ብዙ ሚስቶች ነበሩት፤ መሳ. 8፡30። ዳዊትም ወደ 8 ሚስቶች ነበሩት፤ 1ዜና. 3፡1-5፤ 13-16። አቢሳ ባያውቃትም ሚስቱ ነበረችና 9 ይሆናሉ፤ ቁባቶችም ነበሩት። ዮአኪን ስንት መሆናቸው ባይታወቅም ሚስቶች ነበሩት፤ 2ነገ. 24፡25። ሮብዓም 18 ሚስቶችና ቁባቶችም ነበሩት፤ 2ዜና. 11፡21። አብያ 14 ሚስቶች ነበሩት፤ 13፡21። ብዙ ሚስቶች በማግባት እጅግ የሚታወቀው ንጉሥ ሰሎሞን ነው። በነገ. 11፡3 እንደምናነበው ሰሎሞን 700 ሚስቶችና 300 ቁባቶች ነበሩት። እነዚህ ለበረከት በመሆን ፈንታ ወደ ጣኦት አምላኪነት ነበር ልቡን ያዘነበሉት።

ሰሎሞንም ሆነ ሌሎቹ ነገሥታት ያደረጉት ይህ ነገር በቀጥታ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመጣስ ነው። በሕጉ አስቀድሞ ንጉሥ ለራሱ ሦስት ነገሮች እንዳያበዛ በግልጽ ታዘአል፤ እነዚህም ፈረሶች፣ ሚስቶች እና ወርቅና ብር ናቸው፤ ዘዳ. 17፡16-18። ሰሎሞን እነዚህን ሁሉንም በማድረግ የተላለፈ ሰው ነው። ስለዚህ ሁላቸውም፣ በተለይም ሰሎሞን፣ ብዙ ሚስት ለማግባት እንደ ምሳሌና እንደ ሞዴል መታየት የሌለበት ሰው ነው። የእነዚህን ባል ብዙ ሚስቶች ሕይወት ስናጤን፣ ቢያንስ ንጉሦቹ ንጉሥ ሆነው፣ ሕግን ጥሰው፣ ማድረግ የሌለባቸውን ማድረጋቸውን ይህን ያሳያል። እንደ ሕጉ ተጠንቅቀው ሲሄዱ አናያቸውም። እነዚህና ሌሎችም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናያቸው ብዙ ሚስቶች ያገቡ ሰዎች በማግባታቸው ደስተኛ ከመሆን ይልቅ በኑረአቸው ችግር ሲሆን ነው የምናነበው። ጣውንቶቹ ሲጣሉ፣ ልጆቻቸው ሲጣሉና ሲጋደሉም ይታያል።

ማግባት ያለባቸው አንዲት ሚስት ቢሆንም ሰዎች እንደዚህ እንደሚያደርጉ፣ ማለትም ከአንዲት ሚስት ያለፈ እንደሚወስዱ ስለሚያውቅ እግዚአብሔር በሁለት ሚስቶች መካከል አድልዎ እንዳይደረግ ደንግጎአል፤ ዘጸ. 21፡10-11፤ ዘዳ. 21፡15-17። ይህን ማድረጉ ይህ እንዲሆን መፍቀዱ ሳይሆን ይህ ቢሆን ወይም ይህ ከሆነ በኋላ ጭቆናና አድልዎ እንዳይሆን ለመከላከል ነው። ከዚህ ሌላም የዋርሳ ሕግ ደግሞ አለ፤ ይህ ባል ሲሞት የሚቸኑ ሚስት ወንድምየው እንዲያገባና ቤተ ሰቡን እንዲጠብቅ ዘርና ውርስ እንዳይጠፋ የሚፈቀድበት ሥርዓት ነው። ወንድምየው ሚስት ብትኖረውም እንኳ የሚች ወንድሙን ሚስት የማግባትና ዘርና ርስት የማስጠበቅ ኃላፊነት አለበት፤ ሩት 1-4፤ ዘዳ. 25።

እግዚአብሔርን በመፍራትና በመከተል የተመሰገኑት የብሉይ ኪዳን ሰዎች ባለ አንድ ሚስቶች የነበሩ ናቸው። ኢዮብ አንዲት ሚስት ነበረችው። ይስሐቅ የአንዲት ሚስት ባል ነው። እንዲህ የመሰሉ በርካታ ሊጠቀሱ ይችላሉ። ደንቡ ግን አንድ መሆኑን ሚስቶች እና ሚስቶችህ ሳይሆን ሚስት እና ሚስትህ የሚሉት ጥቅሶች ያመለክታሉ፤ መዝ. 128፡3፤ ምሳ. 5፡18፤ 18፡22፤ 19፡14፤ መዝ. 9፡9። ሕዝቅኤል አንዲት ሚስት ብቻ ነበረችው፤ ይህንን እንደ ምሳሌ አድርጎ ተጠቀመበት፤ ሕዝ. 24፡16-21። የእስራኤልና የእግዚአብሔር ግንኙነት ከብካቤና ጥበቃ፣ ፍቅርና ታማኝነት ባለበት በባልና በሚስት ግንኙነት ተመስሎአል፤ ኢሳ. 54፡6፤ ኤር. 3፡1፤ ሆሴ. 2። ይህ አሳብ ወደ አዲስ ኪዳን ይመራናል።

ከአዲስ ኪዳን ቀደም ባለው የአይሁድ ታሪክ ውስጥ ብዝሃ ሚስት የተናቀና የቀረ ይመስላል። በምርኮው ዘመን አይሁድ ወደ ልባቸው ሳይመለሱ አልቀሩም። በዚህ ዘመን በክርስቲያኖች ዘንድ ብቻ ሳይሆን በሮማውያንና በግሪካውያንም ዘንድ እንኳ በሕግ የተደነገገ ደንባቸው አንድ ባል አንዲት ሚስት ማግባት ነው። ከክርስትና ውጪ ያለው ባሕልም ወደ ትክክለኛው አስተሳሰብ እየመጣ የነበረ ይመስላል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ በግልጽ የምናገኘው ትምህርት በጥቅሉ አንድ ባል አንዲት ሚስትን እንዲያገባ ነው። ጌታ ክርስቶስ ባስተማረው ትምህርት ሚስቱን ፈትቶ ሌላ የሚያገባ ማመንዘሩ መሆኑን ገለጠ፤ ማር. 10፡1-12፤ ማቴ. 19፡1-12። በነዚህ ክፍሎች ዋናው ትምህርት ስለ ፍቺ ቢሆንም ቃሉን በነጠላ በመጠቀም (ሚስቱን በማለት) ነው የገለጠው። በአዲስ ኪዳን አንድ ባል አንዲት ሚስት እንዳላቸው ወይም እንድትኖረው ብቻ ነው የተስተማረው፤ 1ቆሮ. 7። ልክ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርና እስራኤል በባልና ሚስት እንደተመሰሉት የባልና የሚስት ግንኙነትም በአዲስ ኪዳን የክርስቶስና የቤተ ክርስቲያን ግንኙነት ምሳሌነትን ይዞ ተጽፎአል፤ ኤፌ. 5፤ ራሱ. 19፡7፤ 21፡9-27። ክርስቶስ አንዲት አካል ብቻ ናት ያላቸው።

የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች ከብሉይ ኪዳን እምነት የመጡ አይሁድ ስለሆኑ ወይም ከአሕዛብ የመጡ ደግሞ ብዙ ማግባት ከለመዱ አሕዛብ የመጡ ስለሆኑ ይህ ነገር እንደ ችግር ሆኖ በመጀመሪያም ቤተ ክርስቲያን ዘመን ሳይኖር አይቀርም። ግን ቀጣይ አለመሆኑ በግልጽ ይታያል። ቢያንስ መሪዎች የአንዲት ሚስት ባል መሆን እንዳለባቸው ተደንግጎአል፤ 1ጢሞ. 3፡2፤ ቲቶ 1፡6። በአዲስ ኪዳን ባል የሞተባቸውን ባልቱቶች በተመለከተ ጌታን ሊያገለግሉ ወስነው ካላገቡ በቀር ቤተ ሰባቸውም፣ ቤተ ክርስቲያንም እንዲረዱአቸው ተነግሮአል፤ እነዚህ ሴቶች ወጣቶች ከሆኑ ደግሞ እንዲያገቡ ተብለዋል እንጂ እንደ ብሉይ ኪዳን ሕግ የባል ወንድም እንዲወስዳቸው አልተደነገገም፤ 1ቆሮ. 7፡8፤ 1ጢሞ. 5፡3-16፤ ያዕ. 1፡27።

ሲጠቃለል አንዲት ሔዋን ለአንድ አዳም እንደተፈጠረች የእግዚአብሔር አሳብ አንድ ባል አንዲት ሚስት ብቻ እንድትኖረው ነው።

5 ጥያቄ፡ በዘፍጥረት 6፡1-4 የተጻፉት የእግዚአብሔር ወንዶች ልጆች እና የሰዎች ሴቶች ልጆች እነማን ናቸው? የወደቁ መላእክት ናቸው ብለው ስላስተማሩኝና ጠቅላላውን መጽሐፍ ቅዱስ አንብቤ ስጩርስ ደግሞ ይህንን የሚመስል ነገር ስላላገኘሁ ግር አለኝ። መላእክትና ሰዎች ግብረ ሥጋ ሊያደርጉና ሊወልዱ ይችላሉ ወይ? (ሲ. ጎ.)

መልስ፤ በዘፍ. 6፡1-4 የተጻፉት ሰዎች የአዳም ዘር የሆኑ ሰዎች ናቸው። እነዚህን በተመለከተ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት እነዚህ የእግዚአብሔር ልጆች የተባሉት ፍጡራን መላእክት ናቸው ይላሉ። አይደለም።

በመጀመሪያ የተጻፈበትን የዘፍጥረትን ጽሑፍ ስናጤን ግለ ሰቦች ከተጻፉበት ከምዕራፍ 5 ወጣ ያለና ሰፊውን ስዕል የሚያሳይ ነው። ዘፍ. 6 ጠቅላላውን የሰው ልጆች ሁኔታ የሚያሳይና በቀጣዩ ምዕራፍ የሚታየውን የጥፋት ውኃ ቅጣት የሚሆነውን የጥፋት መንስዔ የሚያሳይ ነው። ጠቅላላው መልክ ይህ ሲሆን ሰዎች በጥፋት የመዝቀጣቸውን ሁኔታ ለማሳየት የተጻፈ ነው። የእግዚአብሔር ልጆች ወገኖቻችን (በኔይ ቫኤሎሂይም) የሚለውን ቃል የእግዚአብሔር መላእክት በማለት የአስከንድርያው የሰባ ሊቃናት የጽርዕ ትርጉም በመተርጎሙ እነዚህ ሰዎች እንደ መላእክት መስተዋል የጀመሩት ከዚያኔ ጀምሮ ነው። ይሁን እንጂ ወገኖቻችን (በኔይ ቫኤሎሂይም) እና ወገኖቻችን (በፍውት ቫኤሎም) የሰውን ማንነት፣ ሰው ሰው መሆኑን፣ የአዳም ልጅ መሆኑን የእግዚአብሔርም ፍጡር መሆኑን የሚያሳይ ይመስላል እንጂ ሁለት የተለያዩ ፍጡራን መጋባታቸውን አያሳይም። ጥቂት ነጥቦችን እንይ፤

1ኛ፤ በእግዚአብሔር ፍጥረት ውስጥ ሁሉ እንደ ወገኑ ተፈጠረ። በየወገኑም ይዋለዳል እንጂ አንድ ፍጡር ከወገኑ ውጪ ካለ ፍጡር ጋር በአቋራጭ ሊዋለድ አልተፈጠረም። ይህንን ማድረግም አይችልም።

2ኛ፤ ጌታ መላእክት እንደማያገቡና እንደማይጋቡ በግልጽ ተናግሮአል፤ ማቴ. 22፡30፤ ማር. 12፡25፤ ሉቃ. 20፡34። መላእክት እንኳን ከሰዎች ጋር ከመላእክት ጋርም እንደሚጋቡ ሆነው አልተፈጠሩም። ወሲባዊ ፍጡራን ስላይደሉ አይበዙም። አይባዙምም። ይህ ለሰው የተሰጠ ትእዛዝ ነው። የመላእክት አፈጣጠራቸውና የፍጥረታቸው ዓላማ የተለየ ነው። በአካላዊ መልክ ሊገለጹ ቢችሉም መናፍስት ናቸው፤ ዕብ. 1፡7፤14።

3ኛ፤ ከዚህ ከዘፍ. 6፡1-4 ትክክለኛ ያልሆነ አተረጓጎም በቀር በሌላ በየትም መላእክትና ሰዎች ግብረ ተራክቦ ሲያደርጉ ከቶም አልተጻፈም። በዘፍ. 19፡1-5 የተጠቀሱት የሰዶም ሰዎች መላእክቱን ሊገናኙ መፈለጋቸውን እንደ ማጣቀሻ የሚያቀርቡ ሰዎች ተሳስተዋል። የሰዶም ሰዎች የሎጥ እንግዶች ሰዎች እንጂ መላእክት መሆናቸውን አያውቁም። ቁጥር 5 የሚለን፤ በዚህ ሌሊት ወደ ቤትህ የገቡት ሰዎች ወዴት ናቸው? እናውቃቸው ዘንድ ወደ እኛ አውጣቸው ነው። በቁጥር 8 ላይ እንደምናገኘው ሎጥም፤ በእነዚህ ሰዎች ብቻ ምንም አታድርጉ ነው ያለው። ሎጥም መላእክትነታቸውን አያውቅም ነበር። ሰይጣን ያኔ ይህን ካደረገ፤ ማለትም፤ ከሴቶች ጋር ወሲብ መፈጸምና ልጅ መውለድ ከቻለ ከዚያ በኋላ ለምን አዳደረገም? አሁንስ ለምን አያደርግም? ቢባል ያላደረገው ሊያደርግ ስለማይችል ነው። እግዚአብሔር ፍጥረትን ሲፈጥር ሁሉን እንደ ወገኑ ያደረገው እንደ ወገኑ እንዲዋለድ ነው።

4ኛ፤ ሰይጣን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የእግዚአብሔር ልጅ ተብሎ አልተጠራም። በኢዮ. 1፡6፤ 2፡1፤ ሰይጣን ኢዮብን በከሰሰበት ስፍራ እንዲሁም በ38፡7 መላእክት እንደ እግዚአብሔር ልጆች እንደተጠቀሱ ይታያል። ሆኖም በመጀመሪያዎቹ ሁለት ስፍራዎች ሰይጣን አጠቃቀስ እንደ ሰይጣን (ትርጉሙ ጠላት ማለት ነው) እንጂ እንደ እግዚአብሔር ልጆች አይደለም። በዘፍ. 6 የምናገኛቸው የእግዚአብሔር ልጆች አጋንንት ከሆኑ የእግዚአብሔር ልጆች ተብለው መጠራት አይችሉም። እንደ ቅዱሳን መላእክት የባህርያቸው ባልሆነ ተግባር አይሰማሩም። አጋንንትም ቢሆኑ በዚህ እኩይ ሥራ ይሰማራሉ ማለት ሳይሆን የእግዚአብሔር ልጆች የተባሉት ከቶም የማያደርጉት መሆኑን ለማጥላት ነው።

5ኛ፤ በዘፍ. 6፡3 እንደምናየው ፍርዱ (የመቶ ሀያው ዓመት ገደብ) የታወጀው በሰዎች ላይ መሆኑን የጥፋት ውኃ ያረጋግጣል። ቅጣቱ በሰዎች ላይ መሆኑ ጥፋቱ የሰዎች መሆኑን ያረጋግጣል። በዘፍ. 3 ሰይጣን ሰውን ባሳተበት ጥፋት ሰው ስለሳተ ቢቀጣም ሰይጣን ግን አሳች

በመሆኑ ፍርዱን አግኝቶአል። እዚህ ግን ስለ ሰይጣን የተነገረ ቅጣት አይታይምና ሰይጣን ስዕሉ ውስጥ የለም።

6ኛ፤ ኔፌሊም ወገኖቻችን (ካነፌሊይም) የመላእክትና ሰዎች ቅይጦች አይደሉም። ግዙፎች ማለት ነው። ትርጉሙ በሰያፍ አካላዊ ግዝፈትን ብቻ ሳይሆን ጨቋኝነትንም ሳያመለክት አይቀርም። ቀጥተኛ ትርጉሙ ግን የዳበረ ሰውነት ወይም አካላዊ ግዝፈት ነው። ይህንን የሚያረጋግጥልን ከዚህ በኋላ ብዙ ብዙ ዘመናት ቆይቶ አይሁድ ከግብጽ ወደ ተስፋዋ ምድር ሲገቡም ፤ ከጥፋት ውኃ በኋላም፤ ከኖኅ ዝርያ ውስጥም እነዚህ ኔፌሊም የተባሉ ግዙፎች በምድር ላይ ነበሩ፤ በዚያም ከኔፌሊም ወገን የሆኑትን ኔፌሊም፤ የዔናቅን ልጆች፤ እየን እኛም በዓይናችን ግምት እንደ አንበጣዎች ነበርን። ደግሞም እኛ በዓይናቸው ዘንድ እንዲሁ ነበርን አሉ። ዘኁ. 13፡33። እነዚህ የመላእክት ልጆች አይደሉም።

በእነዚህ ምክንያቶች በዘፍ. 6፡1-4 የተጠቀሱት ሰዎች ሰዎች እንጂ መላእክት አይደሉም።

6 ጥያቄ፤ ስለ Joel Osteen በአንድ ስፍራ ስትጠቅስ ጌታን በመመስከር ፈንታ በተደጋጋሚ ፤ 'አላውቅም' ማለቱን ጽፈሃል። ይህ ስም ማጉደፍ አይደለም? ሃ. ፒ.

መልስ፤ ስም ማጉደፍ ማለት ምን መሆኑን እንዴት እንደተረዳሽ ባወቅ መልካም ነበር። በኔ መረዳት ያላለውን ነገር 'ብሏል' ብዬ ቢሆን እውነትም ስም ማጉደፍ ነው። በሐሰት መመስከር ተግባራ አይደለም። የጻፍኩት የሰማሁትንና ያየሁትን ነበር። መጣጥፉን ስጽፍ ሳለሁ በቀጥታ እየሰማሁት ሳይሆን ያየሁትንና የሰማሁትን በማስታወስ ነበርና ስሕተት እንዳልጻፍኩ ባወቅም ምናልባት የተጋነነ ነገር ጽፌ ከሆነ ብዬ ይህንን መልስ ስጽፍልሽ እንደገና ቃለ መጠይቁን ተመልከቼው ነበር፤ አልተሳሳትኩም። እንዲያውም 'አላውቅም' የሚለውን ቃል የደጋገመው ከጻፍኩት በበለጠ ቁጥር ነው። ምናልባት ማየቱና መስማቱ ከኔ ይልቅ መልስ ሊሆን እንደሚችል አምናለሁና በስፍራው ተመልከቼው። የYouTube ቁራጩን ለማግኘት ይህን የዩቲዩብ ቁራጭ ተመልከቼ፤ http://www.youtube.com/watch?v=pKF_QgNezBY።

ዋናው ነጥብ አስረግጠን ስለምናውቀው ነገር እንኳን እንደ አገልጋይ፤ እንደ አንድ አማኝም ግልጥ በሆነው ነገር ላይ መንተባተብ የለብንም። በመጠይቁ ላይ ጠያቂው ያቀረበለት ግልጽ ጥያቄ ነው፤ አይሁድ፤ እስላም አይድኑም ነው የምትለው ክርስቶስ ከሌላቸው? ነው ጥያቄው። ቃሉ የሚመልሰው ደግሞ፤ ልጁ ያለው ሕይወት አለው፤ የእግዚአብሔር ልጅ የሌለው ሕይወት የለውም። የዘላለም ሕይወት እንዳላችሁ ታውቁ ዘንድ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ለምታምኑ ይህን ጽፈላችኋለሁ ነው፤ 1ዮሐ. 5፡12። ኢየሱስ እኔ መንገዱ ነኝ በኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም ካለ (ዮሐ. 14፡6) ለምን ያንን እንደግምም? እኛ ምስክሮች ነን እንጂ ማሻሻያ አንቀጽ ጸሐፊዎች አይደሉም።

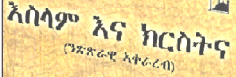
1ጴጥ. 3፡15 በግልጽ፤ ዳሩ ግን ጌታን እርሱም ክርስቶስ በልባችሁ ቀድሱት። በእናንተ ስላለ ተስፋ ምክንያትን ለሚጠይቁዎችሁ ሁሉ መልስ ለመስጠት ዘወትር የተዘጋጃችሁ ሁኑ፤ ነገር ግን በየዋህነትና በፍርሃት ይሁን ይለናል። ይህንን ጌታ በልባችን መቀደስ እና በአፋችንም መመስከር አለብን። የዋህነት እርግጠኛ አለመሆን አይደለም። ፍርሃትም ስደትን ወይም መነቀፍን ፈርቶ የሚያውቁትን መደበኛ አይደለም። ምስክር ደግሞ ያየውን፤ የሰማውን፤ የዳሰሰውን ይናገራል። ይህ ሰው በዚያ መድረክ ላይ እውነትን አለመናገሩ ወይ እውነቱን ስላላወቀ ነው ወይም እውነትን መንገር ስላልፈለገ ወይም ስለፈራ ነው። ይህ ደግሞ መልካም ምሳሌነት የለውም። ያ አጋጣሚ ደጋግመው የሚያገኙት አይደለም። ዘመኑን መዋጀት ጥበብ ነው።

ዘላለም መንግሥቱ © 2015 (፪ሺህ፯) ዕዝራ ስነ ጽሑፍ አገልግሎት

እስላም እና ክርስትና

የመጽሐፍ ሒሰና ግምገማ - ክፍል ስድስት

ባለፈው የቆምነው ቅዱስ ነው ወይስ አይደለም? በሚለው ንዑስ ርእስ ላይ ሲሆን ይህ ጥያቄ የመጽሐፍ ምዕራፍ አንድ የተጨረሰበት ነው። ምዕራፍ አንድ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተከረከ መጽሐፍ ቅዱስ የተሳሳተ፣ በስሕተቶች የተሞላ (50 ሺህ ስሕተቶች)፣ አሳፋሪ ታሪኮችን የያዘ፣ ሰባኪዎችን ሊሰብኩት የሚያፍሩት መጽሐፍ እንደሆነ ነው ዶ/ር ዓሊ ያወሳው። መልሴም ይህ ሕሊና ቁርክርብን እንደጻፉት ሰዎች ሁሉ መጽሐፍ ቅዱስን ከቶም በሰሚ ካልሆነ የማያውቀው መሆኑንና ያቀረባቸው ክሶችም ክሶች ከሆኑ ቀላሎች፣ ስድቦች ከሆኑም (በእርግጥ ስድቦች ናቸው) ዝቅተኛና የተዋረዱ መሆናቸውን በማሳየት ነው።

ወደ መጽሐፍ ምዕራፍ ሁለት ስንገባ ከገጽ 21-30 ስለ እግዚአብሔር ይናገራል። እንደ ምዕራፍ አንድ ሁሉ ይህም ከተሳሳተ መንደርደሪያ የተንደረደረና በተሳሳተ መደምደሚያ የተደመደመ ነው። መነሻውና መሄጃው ከተሳሳተ መድረሻው ትክክል እንደማይሆን የተረጋገጠ ነው። ከአዲስ አበባ ተነሥቶ ወደ ደሴ የሚሄድ ሰው በአምቦ አድርጎ ወደ ምዕራብ እየሄደ ቢሆን ደሴ እንደማይደርስ የታወቀ ነው።

ዋና ዋናዎቹ አሳቦች የክርስቲያኖች እግዚአብሔር ተለዋዋጭ አምላክ፣ የሦስትዮሽ አምላክ ኮሚቴ፣ የተለያዩ ሕልውና ካላቸው ከቶም አንድ ሊሆኑ እንደማይችሉ፣ የሚደናግፍ ቅርጹ የሚለዋወጥ፣ ሦስትም አንድም የሚለው አእምሮን የሚፈታትን መሆኑ፣ ጡረታ የወጣ አምላክ መሆኑ፣ አላህ የሚለው ቃል በዕብራይስጥ መጽሐፍ ቅዱስ እንኳ ሳይቀር የተጻፈ መሆኑ ናቸው። በቦታው እንመለከታቸዋለን።

ሥላሴ በእስላም መረዳት

ላዩን ሲታይ መስሊሞች የሚያመልኩት አላህ እና ክርስቲያኖች የሚያመልኩት አምላክ እግዚአብሔር አንድ ይመስላል። ተጋሪ ባህርያት ያሉት ይመስላል፤ ፈጣሪ፣ ሉዓላዊ፣ ሁሉን ቻይ፣ ሁሉን አዋቂ፣ በሁሉ ስፍራ የሚገኝ፣ ቅዱስ፣ ጻድቅ ወዘተ። መሠረታዊ ልዩነቶች ደግሞ አሉ። የመጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር እነዚህን ባህርያቱን እና በተጨማሪም ፍቅሩን፣ ምሕረቱንና ጸጋውን የገለጠባቸው መንገዶች በዝርዝር ታየዋል። የቁርክርብ አላህ እነዚህን እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አምላክ ያሳየባቸው መንገዶች የሉም።

የመጽሐፍ ቅዱስ አምላክና የቁርክርብ አላህ ትልቁ ልዩነት ደግሞ የሥላሴ አስተምህሮ ነው። ሥላሴ አንድ አምላክና ይህ አንድ አምላክ የተገለጠው ደግሞ በሦስት አኩል፣ ያልተከፈለ፣ ዘላለማዊ አካላት ነው። እነዚህ አካላት አብ፣ ወልድ፣ እና መንፈስ ቅዱስ ናቸው።

ኢስላም ሥላሴን የሚረዳው ሦስት የተለያዩና አንድ የሚያደርጋቸው ምንም ግንኙነት የሌላቸው አማልክት አድርጎ ነው። ዶ/ር ዓሊም 'ኮሚቴ' ብሎታል። በአንዳንድ ትርጉሞች ሦስት የሚለውን ቃል በግርጌ ማስታወሻ ለማብራራትና ክርስቲያኖች የሚያመልኩትና መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረው ሦስት አማልክት እንደሆነ ለማመልከት ሥላሴ የሚል ቃል በመከተት ሊያብራሩ ይከፈላሉ። በአንዳንድ የእንግሊዝኛ ቁርክርብ ትርጉሞችም ላይ ይህንን ጥቅስና ሦስት የሚለውን ቃል በቀጥታ ሥላሴ በማለት ተርጉመዋል። ሥላሴ የሚለው ቃልና አሳብ በቁርክርብ ውስጥ የለም። ቁርክርብ በተጻፈበት ዘመናት ግን ሥላሴ የሚለው ቃልም ሆነ አስተምህሮ የገነነ፣ የተመሠረተና የተደላደለ ክርስቲያናዊ ስነ መለኮት ነው።

ስለዚህ፣ 'ሥላሴ' የሚለው ቃል በቁርክርብ ውስጥ ባለመኖሩ ቁርክርብ የሥላሴን ትምህርት አልተቃወመም፤ የተቃወመው ሦስት አማልክትን

ማምለክ ነው እንጂ፤ ክርስትና ደግሞ አንድ አምላክን እንጂ ሦስት አማልክትን አያስተምርም፤ የሚል መከራከሪያን ማውሳት ይቻላል። ይህ የሚያስኬድ መከራከሪያ ነው። በትክክልም ሥላሴ የሚለው ቃልም ሆነ ጽንሰ አሳብ በቁርክርብ ውስጥ አይገኝም። ቁርክርብም ሆነ ቁርክርብን ያስጻፉትና የጻፉት ሰዎች የሥላሴ አስተምህሮ ደግሞ የተሳሳተ በመሆኑ ሙሉምም ሆነ ቁርክርብን የጻፉት ሰዎች ሥላሴ የሚለውን ጽንሰ አሳብ ባለመረዳት ብቻ ነው የተቃወሙት እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን የሥላሴን ማንነት አውቀውትና ተረድተውት ከዚያ በኋላ ነቅፈውት ቢሆን ኖሮ፣ 'አዎን፣ እነዚህ ሰዎች የሥላሴ ማንነት ገብቷቸው ነው ያልተቀበሉት' የሚለው አሳብ የሚያስኬድ ሊሆን ይችላል። ጠንቅቀን መረዳት ያለብን ኢስላም የክርስቲያንን የሥላሴ አስተምህሮ በመጀመሪያዎቹ ዘመናት ከቶውኑ ያልተረዳና ሳይረዳ የተቃወመ ሃይማኖት መሆኑን ነው።

በ109፣1፡6 የተጻፈው የሙሉ መድረክ የመጀመሪያው የመካ ስብከቱ፤

በላቸው፤ እላንተ ከሐዲዎች ሆይ፤ . . . ለናንተ ሃይማኖታችሁ አላችሁ፤ ለእኔም ሃይማኖቴ አለኝ።

የሚል ነው። ይህ እንዲያውም ጣዖት አምላኪዎችን የተመለከተ ነው። ምክንያቱም በዚያ ጊዜም ሆነ ከዚያም በኋላ ክርስቲያኖችና አይሁድ የመጽሐፍ ሰዎች እየተባሉ ነው የሚጠሩት እንጂ ከሐዲ እየተባሉ አልነበረም። ኋላ ከመዲና በኋላ ነው የኃይል፣ የዘላፋና የወራሪነት ትምህርቶች የበዙት። ክርስቲያኖችን እንደ ሦስት አማልክት አምላኪዎች አድርጎ መቁጠርም ያኔ ነው የሆነው።

ኢስላም አስተምህሮተ ሥላሴን የሚያውቀው እንደ ሦስት አማልክት ነው። አንድ አምላክ በሦስት አካላት እንደተገለጠ አይደለም። ይህንን የሚያረጋግጡልን ጥቂት አንቀጾች እነሆ፤

5፡73 እነዚያ አላህ የሦስት ሦስተኛ ነው (1) ያሉ በእርግጥ ካዱ፤ ከአምላክም አንድ አምላክ እንጂ ሌላ የለም፤ ከሚሉትም ነገር ባይከለከሉ፤ ከነሱ አነዚያን የካዱትን አሳማሚ ቅጣት በእርግጥ ይነካቸዋል። [የግርጌ ማስታወሻ 1፣ ከሦስት አማልክት አንዱ ነው ያሉ፤ በሥላሴ የሚያምኑ።]

[እዚህና ሌላም ቦታ በጥቅስ ውስጥ ማስመርና ማድመቅ ከኖረ የራሴ ነው] የሦስት ሦስተኛ ማለት አንድ ሦስተኛ ማለት ነው። ከሦስት አማልክት አንዱ ነው ማለት ነው። በዚህ በግርጌ ማስታወሻ የተጨመረውንን ሥላሴ የሚል ቃል አስተውሉ። የሌላ ቃል ነው በግርጌ ማስታወሻ የተጨመረው። አንዳንድ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች የሦስት ሦስተኛ ሳይሆን በቀጥታ ሥላሴ እያሉም ተርጉመውታል።

5፡116 አላህም፡ የመርየም ልጅ ዒሳ ሆይ አንተ ለሰዎቹ ፡ እኔንና እናቴን ከአላህ ሌላ ሁለት አምላኮች አድርጋችሁ ይዙ ብላሃልን? በሚለው ጊዜ (አስታውስ)፤ ጥራት ይገባህ፤ ለኔ ተገቢዬ ያልሆነን ነገር ማለት ለኔ አይገባኝም፤ ብዬው እንደሆነም በእርግጥ አውቀኸዋል፤ በነፍሴ ውስጥ ያለውን ሁሉ ታውቃለህ፤ ግን አንተ ዘንድ ያለውን አላውቅም፤ አንተ ሩቆችን ሁሉ በጣም ዐዋቂ አንተ ብቻ ነህና ይላል።

ይህ ኢየሱስ እናቱንና እርሱን ከአላህ ጋር ሦስት አማልክት አድርጎ እንደሆነ ተጠይቆ አልወጣኝም ያለበት ቃል። በኢስላም ሥላሴ ምን እንደሆነ ያለው መረዳት ይህ ነው። የመጽሐፍ ሰዎች የሆኑት ክርስቲያኖች አላህን የሦስት ሦስተኛ አደረጉት የተባለበት ሦስቱ አማልክት አላህ፣ ኢሳ የተባለው ኢየሱስ፣ እና እናቱ (ማርያም) ናቸው።

ክርስቲያኖች በታሪክ ውስጥ ማርያምን የሥላሴ አካል አድርገው አይደለም አስበውም አያውቁም። ለማርያም እስከ አምልኮት የሚደርስ ልዩ አክብሮት ባላቸው ዘንድም እንኳ ማርያም ከሥላሴ ጋር ግንኙነት የላትም። ሙሉም በሰበከበትና ከእርሱ በኋላ ቁርክርብ በተጻፈባቸው ዘመናት የሥላሴ አስተምህሮ ምን እንደነበር በግልጽ የታወቀ ነው።

ለዚህ ነው ከላይ ሙሉምም ሆነ የመጀመሪያዎቹ መስሊሞች የሥላሴን ምንነት አውቀውና ተረድተው ስሕተት ነው አላሉም ያልኩት። በመስሊሞች መረዳት ውስጥ ያለው ክርስቲያኖች የሚያመልኩት ሦስት አማልክትን ሲሆን እነርሱም አላህ፣ ኢሳ፣ ማርያም ናቸው። ኢሳ ደግሞ

የአላህ እና የማርያም አካላዊ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ውጤት ሆኖ በክርስቲያኖች እንደሚታሰብ በመገመት አላህ እንዲያ ያለ ነገር ከማድረግና ልጅ ያለው ከመሆን የጠራ ነው ይላል።

4፥171 እላንተ የመጽሐፉ ሰዎች ሆይ! በሃይማኖታችሁ ወሰንን አትለፉ፤ በአላህም ላይ እውነትን እንጂ አትናገሩ፤ የመርያም ልጅ አልመሰሉ ዓላ፤ የአላህ መልክተኛ፤ ወደ መርያም የጣላት (የሁኑ) ቃሉም ከርሱ የሆነ መንፈስም ብቻ ነው። በአላህና በመልክተኞቹም እመኑ (አማልክት) ሦስት ናቸው አትበሉም፤ ተከልበሉ ለናንተ የተሻለ ይሆናልና፤ አላህ እንደ አምላክ ብቻ ነው። ለርሱ ልጅ ያለው ከመሆን የጠራ ነው። በሰማያትና በምድር ያለ ሁሉ የርሱ ነው። መመኪያም በአላህ በቃ።

በዚህ ጥቅስ ውስጥ በቅንፍ ውስጥ ቢሆንም አማልክት የሚለውን ቃል እናስተውል። አማልክት ሦስት ናቸው አትበሉ፤ እርሱ ልጅ ያለው ከመሆን የጠራ ነው። ይህ መልእክት በክርስቲያኖች ላይ የተነጣጠረ ነው። ክርስቲያኖች ሥላሴ የሚሉትን ሦስት አማልክት አምላኪዎች አድርጎ ያሰብ ነበር ስለዚህ ነው። 'አማልክት ሦስት ናቸው አትበሉ' የሚለው። ሦስት የተባሉትም በጥቅስ ውስጥ የተጻፉት አላህ፤ መርያም (ማርያም) እና ኢሳ (ኢየሱስ) ናቸው። ልጅ ያለው ሲልም በግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚወለድ የሥጋ ልጅን ማለቱ ነው።

ኢአመክንዮአዊ አምላክ?

ሙስሊሞች አንድ አምላክ በሦስት አካላት ማለት ሦስት የተለያዩ ምንም ግንኙነት የሌላቸው አማልክት ስብስብ ማለት አለመሆኑን፤ ወይም በአንድ አምላክ ላይ ሁለት ሰዎች የተጨመሩበት አለመሆኑን ወድደው አይቀበሉም። የዶ/ር ዓሊ ችግርም ይህንን አለመረዳት ነው። ሥላሴ ከአመክንዮአዊ መረዳት የወጣ ስለመሆኑ ሲናገር እንዲህ አለ፤

ከርስስና አማልክት ሦስት ናቸው የሚለውን ብቻ ቢይዝ ኖር አንድም ሦስትም ነው ከሚለው ይልቅ የበለጠ ትርጉም ያለው ግንዛቤ ግስተላለፍ በቻለና ነገሮችን ቀላል ባደረገ ነበር። «ሦስትም አንድም» የሚለው እምነቱ የሰው ልጆችን እእምሮና ግንዛቤ በእጅጉ የሚፈታትን እውነተኛው እንቅስቃሴ ነው። ኢሎጂካዊ የሆነውን ይህን እምነት በምክንያታዊነት ላይ የተመረከዘ አንድም ሰብዓዊ ሕሊና ፈጽሞ ሊገነዘብ አይችልም። ሦስቱ አማልክት የተነጣጠሉ ናቸው ወይስ የተዋሐዱ? የተዋሐዱ ከሆኑ አንድ ናቸው እንጂ ሦስት አይደሉም። የተነጣጠሉ ከሆኑ ግን ሦስት እንጂ አንድ አይደሉም። ወይ አንድ ነው ወይ ደግሞ ሦስት ነው። ከዚህ ውጪ ሁለቱም መሆን የማይታሰብና የማይሆን ነው።

አንድ ወይም ሦስት ብቻ ካልሆነ የቀረው የማይታሰብ ነው ሲባል በመለኮት ላይ ማዕቀብ መጣል መሆኑ ይስተዋል። እግዚአብሔር አንድ አምላክ አንድ አካል ብቻ እስኪሆን ቀላል ቢሆን መልካም ነበር። ለእኛ ቀላሉ አመለካከት አንድ አምላክ አንድ አካል ነው ብለን ለአእምሮአችን ለመረዳት የቀለለውን መከተል መልካም መስሎ ሊታየን ይችል ይሆናል። ግን ይህ እኮ እኛ አምላክን እንደገዛ አመለካከታችን መፍጠራችን ነው እንጂ እራሱ የገለጠልንን ማንነት መቀበላችን አይደለም። ኢአመክንዮአዊ (ኢሎጂካዊ) ነው ብለን እእምሮን የማይፈታትን ሎጂካዊ አምላክ መሥራት ሊኖርብን ነው ማለት ነው።

እግዚአብሔር እርሱ እግዚአብሔር ነው። እንኳን እግዚአብሔርን ፈጣሪ አምላክን ቀርቶ ከፈጠራቸው ፍጡሮች ውስጥ እንኳ ስንቱን ነው በሎጂክ ተረድተን የጨረስነው? አንድ ሁለት ምሳሌ ብቻ እንውሰድ። ማናቸውም ነገሮች ሲሞቁ ይሰፉና ሲበርዱ (ሲቀዘቅዙ፤ ሲፈርዙ፤ 'በረዶ' ሲሆኑ) የተሠሩበት ሞልኪያል ይጠጋጉና መጠናቸው ይቀንሳል። ውኃ ግን የዚህ ተቃራኒ ነው። ይሰፋል፤ ስለዚህ በረዶ በመስጠም ፈንታ ይንሳፈፋል። ይህ ከሎጂክ ሥርዓት ውጪ ነው፤ ግን እንቀበለዋለን። በረዶ ቢሰምጥ የውኃ ውስጥ ፍጡራን፤ በተለይ ከምድር መቀነት የራቁት ስፍራዎች ፍጥረታት፤ ያልቁ ነበር። ወይም π (ፓይ) የሚባለውን ቁጥር እንውሰድ፤ ፓይ የክብ፣ የክብብ እና ከዚህ ጋር የተያያዙ ስሌቶች መቀመሪያ ቁጥር ነው። የዚህን ቁጥር ሙሉ ምንነቱን እናውቀውም፤ መጨረሻ የሌለው

የዴሲማል ቁጥር ነው። ለዚህ ነው የሂሳብ ሊቃውንት ይህንን እና እንዲህ ያሉትን ቁጥሮች irrational የሚሉት። ኢሎጂካዊ እንደማለት ነው። በሙሉ መጻፍም፤ በክፍልፋይ ማስቀመጥም የማይቻል ቁጥር ነው። ኢሎጂካዊ ስለሆነ እንካደው? አንካደውም። የኛ የተፈጠረ አእምሮ ፈጣሪን መረዳት ካልቻለም እንካደው? አይደለም።

ከላይ እንደተመለከትነው፤ ሙሐመድም ሆነ ቁርአንን የጻፉት ሰዎች ሥላሴ የሚለውን ጽንሰ አሳብ ባለመረዳት ብቻ ነው የተቃወሙት እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን የሥላሴን ማንነት አውቀውትና ተረድተውት አይደለም። ይህን አካሄድ የሚያጠነክረው ሌላ አሳብ አለ። ከታች እንደምንመለከተው ዶ/ር ዓሊ ሥላሴን ኢሎጂካዊ የሆነ እንቅስቃሴ ይለዋል። እግዚአብሔር በሰው ሎጂካዊ አመለካከት ራሱን ማሳር ያለበት ይመስል ለኛ የተፈጠረ አእምሮ ሊገባን ካልቻለና ካልተመቸን አምላክ ሊሆን አይችልም ማለት የራሱ የሎጂክ ተገላቢጦሽ ነው። እግዚአብሔር ስለራሱ የገለጠውን እናምናለን እንጂ የገለጠውን ከደን አዲስ መገለጥን አንፈጥርም። እግዚአብሔር እርሱ እግዚአብሔር ስለሆነ ራሱን በሥላሴነት እንዳይገልጥ የሚከለክለውና የሚያግደው ምንም ነገር እንደሚኖር ሊታሰብ እንኳ የተገባ አይደለም።

ነገረ ሥላሴ በቃሉ

እግዚአብሔር እርሱ እግዚአብሔር መሆኑ፤ የሚሳነው የሌለ መሆኑ፤ ሁሉን ቻይ መሆኑ ሥላሴ እንዳይሆን አያግደውም። እንዳይሆን ሲባልም ያልሆነውን እንዲሆን ማለት ሳይሆን ቀድሞም ሕልውናው እንደዚያ የሆነውን ማንነቱን ቢገልጥ ማለት ነው። እግዚአብሔርን፤ 'እንዲህ መሆን አለበት እንጂ ያለዚያ እግዚአብሔር ሊሆን አይችልም' የምንለው እኛ ፍጡራት ስንሆን አስገራሚ ነው። ለስሜታችን፤ ለአእምሮአችንና ለጠቅላላው አመክንዮ የሚመች አምላክ የምንፈጥር እኛ ከሆንን ፈጣሪን እንደ ፍጡር የማድረግ ያህል ነው።

እርግጥ ነው ሥላሴ የሚለውን ጽንሰ አሳብና ኹነት ጠንቅቀን ለመረዳት አይቻለን ይሆናል። ስለማይቻል ታዲያ የተጻፈውን መከድና አለመቀበል ይሻላል ወይስ፤ 'ባይገባኝም ይህ የተጻፈው፤ የተገለጠው እውነት ነውና አቀበለዋለሁ' ማለት? ስላልገባቸው የሥላሴን አስተምህሮ የማይቀበሉት ሙስሊሞች ብቻ አይደሉም። መጽሐፍ ቅዱስን መጽሐፋቸው አድርገው የሚቀበሉ እንደ አሐዳዊ ጴጥራን (Oneness Pentecostals) እና የይሆዋ ምስክሮችም ይከዱታል። ስላልገባን ያልገባንን ያንን ነገር እንዲገባንና እስኪገባን ድረስ ዝቅ ማድረግና መቀነስ ያንን ነገር መረዳት ሳይሆን ቀንሰንበት የፈጠርነውን አዲስ ነገር መረዳት ነው። ይህ ደግሞ ሞኝነት ነው።

ሥላሴ የሚለው ቃል፤ ቃሉ ራሱ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም። ዝቅ ብለን የምንመለከተውን የእግዚአብሔርን አንድ መሆን እና በሦስት አካላት መገኘት ለመግለጥ ጠርጦልያኖስ የተባለው ከ160-225 ዓ. ም. በሰሜን አፍሪቃ፤ በካርታጎ የኖረው የክርስትና ዓቃቤና ተከራካሪ ጠበቃ የሆነ ሰው የቀመረው ቃል ነው። ጠርጦልያኖስ የቀመረው ይህ ቃል በላቲን ቋንቋ ትሪታስ (trinitas) ሲሆን ኋላ በተቀመጡት የአበውት ጉባኤዎች የእግዚአብሔርን ማንነት ለመግለጥ ይህንን ቃል ተጠቅመዋል። ጠርጦልያኖስ ትሪታስን ሲገልጠው tres personae, una substantia ብሎታል። በተጠቀመበት የግሪክ ቋንቋ τρεις ὑπόστασις ὁμοούσιος (ትሬስ ኡፖስታሲስ፤ ሆሞኡሲዮስ) ሦስት አካላት፤ አንድ ኹነት፤ ሕልው ማለት ነው። እነዚህ ቃላት በስነ መለኮት ጥልቅ የሆኑና በስፋት የተነገረባቸው ቃላት ናቸው።

የሥላሴ ነገረ መለኮት በቀላሉ 1+1+1=3 እንደምንለው አይደለም። ወይም 1x1x1=3 እንደምንለውም አይደለም። ወይም 3/3=1ም አይደለም። ይህንን የሥላሴ ስነ መለኮታዊ አሳብ በቀመርና በምድራዊ ምሳሌዎች ሊፈቱና ሊያስረዱ የሞከሩ በርካታ ሊቃውንት አሉ። የውኃ፤ የእንቁላል፤ የፀሐይ፤ የእሳት፤ ወዘተ ምሳሌዎችን በመውሰድ ለማስረዳት ጥረዋል። በእውነቱ እነዚህ ምሳሌዎችም ሆኑ ማንም ሊቅ ሥላሴን ወይም የእግዚአብሔርን

ኅልውና ጠንቅቀው ማስረዳት አይችሉም። ያወቅነውን ሁሉ ጠንቅቀን መረዳት ባንችልም ጠንቅቀን ያልተረዳነውን ነገር ሁሉ አናውቅም ማለት አይደለም። የሥላሴ አስተምህሮ ከዚህ ሊፈረጅ ይችላል።

እግዚአብሔር አንድ እግዚአብሔር ነው። ማር. 12፡29 ኢየሱስም መልሶ እንዲህ አለው፡- ከተአዛዛቱ ሁሉ ፊተኛይቱ። እስራኤል ሆይ፤ ሰማይ ጌታ አምላካችን አንድ ጌታ ነው ይላል። ይህ የብሉይም የአዲስ ኪዳንም ትምህርት ነው። ቃሉ እንዲያውም በቀጥታ ከዘዳግም ውስጥ የተጠቀሰ ነው። እስራኤል ሆይ፤ ሰማ አምላካችን እግዚአብሔር አንድ እግዚአብሔር ነው። ዘዳ. 6፡4። ታውቁና ታምኑብኝ ዘንድ እኔም እንደሆንሁ ታስተውሉ ዘንድ፤ እናንተ የመረጥሁትንም ባሪያዬ ምስክርኞቼ ናችሁ ይላል እግዚአብሔር ከእኔ በፊት አምላክ አልተሠራም ከእኔም በኋላ አይሆንም። እኔ፤ እኔ እግዚአብሔር ነኝ፤ ከእኔ ሌላም የሚያድን የለም። ኢሳ. 43፡10-11።

በዚህ አንድ መለኮት ውስጥ ሦስት አካላት አሉ። አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ። በቃሉ ተጽፎ እንደምናገኘው እግዚአብሔር ወልድ አምላክ ነው፤ ነገር ግን እግዚአብሔር አብ አይደለም፤ ደግሞም ሁለቱም አንድ ናቸው። መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ነው፤ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስ ወይም አብ አይደለም። እግዚአብሔር አብ፤ ወልድ፤ እና መንፈስ ቅዱስ በአንድነት የተጻፉባቸው ቦታዎች አሉ። ዝቅ ብለን እንመለከታቸዋለን። ከአንድ በላይ አካላት አንድ መሆናቸውም ተጽፎአል፤ ለምሳሌ፡ እኔና አብ አንድ ነን፤ ዮሐ. 10፡30። ቅዱስ አባት ሆይ፤ እነዚህን የሰጠኸኝን እንደ እኛ አንድ እንዲሆኑ በስምህ ጠብቃቸው። ዮሐ. 17፡11። እኛም አንድ እንደ ሆንን አንድ ይሆኑ ዘንድ፤ 17፡22። እንደ አማልክት ሆነው ግን ሳይሆን እንደ አንድ አምላክ። ሥላሴ ሦስት አማልክት አንድ የሆኑበት ሳይሆን አንድ አምላክ በሦስት አካላት የተገለጠበት አስተምህሮ ነው። እግዚአብሔር አንድ መሆኑ አጠያያቂ ስላልሆነ ይህንን እውነት አስምረንበት ከአንድ በላይ በሆነ አካል የመገለጡን እውነት እንመልከት።

ዶ/ር ዓሊ በመጽሐፉ 78፤ 21 እንዲህ ይላል፡

ክርስቲያን በሥላሴ ግለትም እግዚአብሔር ሦስትም አንድም ነው ብሎ ያምናል። ይሁን እንጂ ይህ የሥላሴ እምነት መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን ፈጽሞ አልተጠቀሰም። ሌላው ቀርቶ «አንድም ሦስትም» የሚለው ሐረግ እንኳ አልተመለከተም። ይህ ግለት የሥላሴ እምነት በቤተክርስቲያን የተሠራ አዲስ ፈጠራ ነው ግለት ነው። ቤተክርስቲያን የእግዚአብሔር ቃል አድርጋ ከምትወስደው መጽሐፍ ቅዱስ ጋር ምንም ግንኙነት የለውም።

በቤተ ክርስቲያን ተፈጠረ ሲሉ፤ 'መቼ ተፈጠረ?' ሲባሉ መጣፊያው የሚያጥራቸው መስሊሞች አያሌ ናቸው። ቤተ ክርስቲያን ከመጀመሯ በፊት አብ ወልድ እና መንፈስ ቅዱስ የተገለጡባቸውን ቦታዎች ስናይ ቤተ ክርስቲያን እንዳልፈጠረችው እናስተውላለን። ደግሞስ ራሷ የምታመልከውን አምላክ መፍጠሯ የሚደንቅ አይደለም? ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተጠመቀ ጊዜ፤ ኢየሱስም ከተጠመቀ በኋላ ወዲያው ከውኃ ወጣ፤ እነሆም፤ ሰማያት ተከፈቱ የእግዚአብሔርም መንፈስ እንደ ርግብ ሲወርድ በእርሱ ላይም ሲመጣ አየ፤ እነሆም፤ ድምፅ ከሰማያት መጥቶ፤ በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው አለ። ማቴ. 3፡16-17። በዚህ ክፍል ኢየሱስ ተጠመቀ፤ መንፈስ ቅዱስ ወረደበት፤ አብ ደግሞ ከሰማያት ተናገረ። ተመሳሳይ ምንባብ በማር. 1፡10-11፤ እና ሉቃ. 3፡21-22 እናገኛለን። ይህ የሆነው መንፈስ ቅዱስ በአማኞች ላይ ወርዶ ቤተ ክርስቲያን ከመወለዷም ቀድሞ ነው። ቤተ ክርስቲያን ሥላሴን አልፈጠረችም።

ጌታ ደቀ መዛሙርቱን ደቀ መዛሙርት እንዲያፈሩና እንዲያጠምቁ ሲልካቸው፤ እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤ ብሎ ነው የነገራቸው ማቴ. 28፡19-20። ይህንን ቤተ ክርስቲያን አልፈጠረችም።

በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርን በተመለከተ ነጠላ ግስ ለብዙ ባለቤት ወይም የብዙ ግስ ለነጠላ ባለቤት ሲያገለግሉ ይታያሉ። በዘፍ. 1፤1 እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ ይላል። ፈጠረ የነጠላ ግስ ሆኖ እግዚአብሔር የሚለው የዕብራይስጥ ቃል (עֶלְיוֹן - ኤሎሂይም) የብዙ ስም ነው። የነጠላው የኃጽ (ኤል) የብዙ ቃል ነው፤ ጌቶች፤ አማልክት፤ እግዚአብሔሮች ማለት ነው። ስንትን አይናገርም፤ ከአንድ በላይነት ግን ይታያል። በቁጥር 26 እግዚአብሔር [ኤሎሂይም] አለ፤ አንፍጠር፤ ነጠላም በዙም ግስ በአንድ ላይ። በዘፍ. 11፡5-7 እግዚአብሔር - በገገግ የህዋህ (ነጠላ ባለቤት) እንወረድ፤ እንደባልቅ (የብዙ ግስ)። ይህ እኛ የሚለው ተውላጠ ስም ወይም አናድርግ የሚሉት ግሶች ግርማዊያዊ አጠቃቀሞች፤ ማለትም ነገሥታት ራሳቸውን እኛ እያሉ በብዙ እንደሚጠሩት፤ ወይም እኛ እነርሱን 'ጌቶች' ብለን እንደምንጠራው ያሉ አገላለጦች አይደሉም። በዘፍ. 3፡22 እግዚአብሔር አምላክም [የህዋህ ኤሎሂይም] አለ፤ እነሆ አዳም መልካምንና ከፉን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ አለ። በአንድ አምላክ ኅልውና አጥብቀውና ተጠንቅቀው የሚያምኑት፤ ታጥቀውም የሚጠብቁት አይሁድ ኤል በሚለው ስም 'ኢም' የሚል የብዙነት ቅጥያ አድርገው ኤሎሂይም ማለታቸው ብቻውን የመለኮትን በኅልውናና በባሕርይ አንድ መሆን በአካል ግን ከአንድ በላይ መሆን አመልካች ነው።

ይህን ከላይ የተመለከተውን ሥላሴን የሚገልጥ አሳብ በቁርአን ውስጥ ከቶም አናገኝም። ስለዚህ ነው ቁርአን ስለ ሥላሴ የሚያውቀውና የሚያስተምረው፤ ወይም ሳያውቅ እንጂ አውቆ የሚነቅፈው ነገር የሌለው።

አሁኑ አምላክ

እግዚአብሔር አንድ አምላክ ነው፤ እስራኤል ሆይ፤ ሰማ አምላካችን እግዚአብሔር አንድ እግዚአብሔር ነው ዘዳ. 6፡4። እግዚአብሔር አንድ መለኮት (divinity)፤ አንድ ሕልው (Being) ነው። ይህ አንድ የሚል ቃል ግን ነጠላ አንድን እንደሚገልጥ ሁሉ የብዙ አንድንም ይገልጣል። ለምሳሌ፤ ይህ ፲፱፻፳፮ ኤጅድ (አሁን) የሚለው ቃል በዘዳ. 6፡4 የተጻፈው ቃል በዘኁ. 13፡23 ላይ ካለው ከዚያም ከወይኑ አንድ ዘለላ የነበረበትን አረግ ቆረጠ። ከሚለው ዘለላው አንድ ከተባለበት ቁጥር ጋር አንድ ነው። ተመሳሳይ ቃል ነው። አንድ የወይን ፍሬ ሳይሆን ብዙ የወይን ፍሬዎች ያሉበት ሆኖ ግን አንድ ዘለላ። ይህ አንድ የሚለው ቃል ከአንድ በላይ የሆነ ሁኔታን እንደሚያሳይ ለመግለጥ ነው እንጂ የሥላሴን ኹነት ለማሳየት ደካማ ማስተያየ ነው። ሌላ ምሳሌ እንይ፤ በዘፍ. 2፡24 ስለ አዳምና ሔዋን ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ በተባለበት ያለው አንድ እና በዘዳ. 6፡4 ያለው አንድ የሚለው ቃል ተመሳሳይ ናቸው። አዳምና ሔዋን ሁለት ናቸው፤ ሁለት ሆነው ግን አንድ። ይህ አንድ የሚለው ቃል ከአንድ በላይ የሆነ ነገርንም ለማሳየት በቃሉ ሲጠቀስ ለማሳየት ነው።

በኢሳ. 48፡16 ወደ እኔ ቅረቡ ይህንም ስሙ እኔ ከጥንት ጀምሮ በስውር አልተናገርሁም ከሆነበት ዘመን ጀምሮ እኔ በዚያ ነበርሁ፤ አሁንም ጌታ እግዚአብሔርና መንፈሱ ልከውኛል ይላል። ወደ እኔ ቅረቡ እያለ የሚናገረው እግዚአብሔር ሲሆን ይህ እግዚአብሔር ደግሞ 'እግዚአብሔርና መንፈሱ ልከውኛል' ይላል። ክርስቶስ በተለያዩ ጊዜያት በብሉይ ኪዳን ሥጋ ሳይለብስ በፊት በአካላዊ መልክ ይገለጥ ነበርና ይህ በዚህ ለአሳይያስ የሚናገረውም ይህ ጌታ ነው። እዚሁ ቁጥር 12 ላይ፤ ያዕቆብ ሆይ፤ የጠራሁህም እስራኤል ሆይ፤ ሰማኝ እኔ ነኝ እኔ ፊተኛው ነኝ እኔም ኋለኛው ነኝ ይላል። በራእ. 1፡27 እና 22፡13 ይህንኑ ቃል ኢየሱስ ሲናገር እዚያ የተናገረው ማን መሆኑን ማስተዋል አይቻልም።

መሢሐዊ መዝሙር ተብሎ በሚጠራው በመዝ. 110 ቁጥር 1 ላይ እግዚአብሔር ጌታዬን፡- ጠላቶችህን ለእግርህ መቀመጫ እስካደርግልህ ድረስ በቀኝ ተቀመጥ አለው። ይላል። በአዲስ ኪዳን ይህ ጥቅስ በሦስት ወንጌላት፤ በማቴ. 22፡43-44፤ ማር. 12፡36፤ ሉቃ. 20፡42-43 እና በሐዋ. 2፡34-35 ተጠቅሶአል። ይህ ጥቅስ ከሥላሴ አካላት አንዱ

ለሌላው የተናገረበት ስፍራ ነው። ከነዚህ ጥቂት ጥቅሶች እንደምናየው እግዚአብሔር በአዲስ ኪዳን በግልጽ እንደታየው በሦስት አካላት የተገለጠ አንድ አምላክ መሆኑ በብሉይ ኪዳን በእኩል ግልጥነት አይታይ እንጂ ከላይ እንዳየናቸው ጥቂት ጥቅሶች ከአንድ በላይ በሆኑ አካላት እንዳለ በብሉይም የተጻፈ እውነት ነው። ወደ አዲስ ኪዳን ስንመጣ ግን የአካላቱ ሦስትነት ግልጽ ሲሆን ከሦስቱ አካላት አንዱ፡ ወልድ፡ ለኃጢአታችን ስርየት ደሙን ለማፍሰስ ሥጋ የለበሰው መሆኑም ተገልጦአል። በአዲስ ኪዳን ገጾች ኢየሱስ ጎልቶ የታየው ከዚህ የተነሣ እንጂ ሥላሴን የተካ አካል አይደለም።

ዶ/ር ዓሊ በመቀጠል እግዚአብሔር አብ ጡረታ እንደወጣ እንዲህ ይላል፡

ክርስትና፤ እግዚአብሔር ቁጥር 1 አባት ነው፤ እግዚአብሔር ቁጥር 2 ልጅ ወይም ወልድ ነው፤ እግዚአብሔር ቁጥር 3 ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ነው ይላል። አንድ ሰው የሚገምተው አባት በደረጃ ከፍ ብሎ ከልጅ በላይ መሆኑን ነው። ቤተክርስቲያን ግን ልጅን ከአባት በላይ ነው ያደረገችው። ክርስቲያኖች ምሕረትና ይቅርታ ሲለምኑ ልመናቸውን የሚያቀርቡት ወይም የሚያስተላልፉት ለኢየሱስ የገደቡ ልዩነት አይደለም። በአጭሩ አባትን ጡረታ አስወጥተውታል። ቤተክርስቲያን በፍርድ ቀን በሰዎች መካከል የመፍረጹን ሥራ ለወልድ ስጦታለች። እናም አብ ወልድ ዓለምን እንዴት እንደሚጠራ ቁጭ ብሎ ከመመልከት በስተቀር ሌላ ሥራ የለውም ማለት ነው፤ ክርስትና ለእግዚ

ቁጥር 1፡ ቁጥር 2 የሚለው ከላይ እንደተረዳነው ቁርካን የሦስት ሦስተኛ የሚለውን አመለካከት የሚያሳይ ነው እንጂ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት አለመሆኑ ይታወቃል። ኢየሱስ ሥጋን የለበሰው እግዚአብሔር ወልድ ወይም የሥላሴ ሁለተኛ አካል ነው። ሥጋ ለበሰ ማለት ሥጋ ሲለብስ ተፈጠረ ማለት አይደለም። በሥጋ የተገለጠው ኢየሱስ፡ ሥጋ የሆነው ቃል ዘላለማዊ ነው፤ ዮሐ. 1፤ እና 14። ሥጋ የለበሰው ደግሞ ለአንድ ዓላማ ነው፤ ኃጢአታችንን በሥጋው ለመሸከም መተላለፋችንን በደሙ ለማግኘት ነው። እነዚህ ትምህርቶች በቁርካን የተነቀሩ ናቸው። ከዚህ በፊት በተመለከተናቸው ክፍሎች እንዳየነው ኢየሱስን ከመንገድ ማስወገድ የሰይጣን ዋና ዓላማ ነው። ክርስቶስ የሌለበት ክርስትና ሊያስበትም የማይቻል ነው። ሥጋ ስለለበሰ፡ በውርደት ስለመጣ፡ ለመስቀል ሞትም የታዘዘ ስለሆነ፡ ያለ ልክ ከፍ ብሎአል፤ ጉልበት ሁሉ ይንበረከከለታል፤ ፊል. 2። ፍርድን ለወልድ ቤተ ክርስቲያን ሳትሆን አብ እንደሰጠው ዶ/ር ዓሊ ወድዶ ይከዳል። ይህም ከሌላው ሁሉ ጋር አብሮ ቤተ ክርስቲያንን ለመወንጀል ነው።

አባት (አብ) ጡረታ ወጣ የሚለውም የማንቋሸሻ ቃል ነው። ቢያንስ አብን ከአላህ ጋር ስለሚያገጽጽት ሁለቱ ተጨመሩ የሚሉት ኢየሱስና ማርያም (ወይም የአሁኖቹ መስለሞች እንደሚቀበሉት ኢየሱስና መንፈስ ቅዱስ) ስለሆኑ አብ ጡረታ እንደወጣ መጻፍ አልነበረበትም። ምናልባት የኢየሱስ መግነን ይመስላል አብን ለጸሐፊው ከመድረክ ውጪ እንደወጣ ሊያስመስል የሞከረው።

ወልድን (ኢየሱስን) ወደ ዓለም የላከው አብ እንደሆነ ኢየሱስ አስተምሮአል፤ ዮሐ. 7፡29፤ ሉቃ. 4፡17-19፤ ወዘተ። ኢየሱስ ወደ ዓለም ተላክ ማለት የአብ ሥራ ተፈጸመ ማለት አይደለም። እንዲህ ያለ የተሳሳተ ሥላሴያዊ ትምህርት የሚያስተምሩ ለአብ የብሉይን ዘመን፡ ለወልድ ያገለገለበትን ዘመን፡ ለመንፈስ ቅዱስ ደግሞ ከበዓለ ጎምሳ ወዲህ ያለውን ዘመን የሚሰጡ 'ሞዳሊስቶች' የሚባሉ የስሕተት አስተማሪዎች አሉ። ዶ/ር ዓሊ እዚህች ቦታ ላይ የነሱን የተሳሳተ አስተያየት የተጋራ ይመስላል። ሞዳሊስቶች ሥላሴን የሚከዱ ሲሆኑ በአንድ ወቅት ከሥላሴ አካላት አንዱ ብቻ አምላክ ነው። እርሱ ድርሻው ሲያልቅ ሌላውን ሆኖ፡ ማንነቱን ቀይሮ፡ ቅርጹን ቀይሮ፡ 'ሞዱን' (ሞዳሊስት የተባሉት ስለዚህ ነው) ቀይሮ ተገለጠ ይላሉ። ሦስቱም አካላት በአንድ ወቅት ኖረው አያውቁም ይላሉ። አብ ጡረታ ወጣ ሲል ይህንን መጋራቱ ነው።

ወደ ወልድ ትሥጉት (ሥጋ መልበስ) ስንመለስ፡ ጸሐፊው የኢየሱስን ሥጋ መልበስ በጣሙን የተዋረደ አድርጎ ለማቅረብ ይሞክራል።

በመጽሐፉ ምዕራፍ 3 በጠቅላላው ስለ ኢየሱስ የሚናገርበት ስለሆነ ጌታ ቢፈቅድ፡ ብንናገርም በዚያ ስለ ጌታ ክርስቶስ እንመለከታለን። እዚህ ግን አምላክ ሥጋ ስለመልበሱ ነው የሚናገረው። አምላክ ሰው የሆነ ጊዜ እንዴት የተዋረደ መሆኑ ትልቅ እውነት ነው። ግን ይህ ውርደት ያለ ምክንያት አይደለም። ሥጋ መልበስን እንዴት አጥላልቶ ለማሳየት በመሞከር ዶ/ር ዓሊ እንዲህ ይላል፤

እዚህ ላይ የሚነሳው ጉዳይ የሚከተለው ነው፡- እግዚአብሔር እንዴት ጽንሰ ወይም ሽል ሊሆን ይችላል? እግዚአብሔር አምላክ እንደምን በማርያም ማሕጸን ውስጥ ሊሆን ይችላል? እግዚአብሔር ሊያድግና ቅርጽ ሊለዋውጥ እንዴት ይችላል? እግዚአብሔር እንዴት ሊበላፍ ሊሸና ይችላል? እግዚአብሔር እንዴት ይተኛል? እግዚአብሔር ሊጻዳና ወደ መጻዳጃ ቦታ እንዴት ይሄዳል? እግዚአብሔር የማርያምን ጡት እንዴት ሊጠባ ይችላል? እንዲህ ዓይነቱ ምን ዓይነት አምላክ ነው?! የክርስቲያን አምላክ በእውነቱ ከአማልክት ሁሉ ልዩ ነው!!!

ይህ የመጨረሻው ቃል እውነት ነው። እርግጥ የክርስቲያን አምላክ ከአማልክት ሁሉ ልዩ ነው። ልዩነቱም አምላክ ሥጋ መልበሱ ነው። ሥጋ ከለበሰ በኋላ ማንም ሥጋ ለባሽ የሆነውን ቢሆን እያስገርምም። ዋናውን ነገር ሆኖአለ! ቃል ሥጋ ለብሶአለ! ሥጋ የለበሰው ኢየሱስ ያላደረገው ነገር ኃጢአት ብቻ ነው። ለሰው ልጅ ኃጢአት ሌላ መፍትሔ ቢኖር ኖሮ አምላክ ሥጋ ባልለበሰም ነበር። ይህ ትልቅ ዋጋ የሚያሳየን ትልቅ እውነት ኃጢአት የከፋ ነገር መሆኑንና እግዚአብሔር በቀላል የሚያስወግደው ነገርም አለመሆኑን ነው።

ለእግዚአብሔር ሰውን መፍጠር ቀላል ነው። በኃጢአት የወደቀ ሰውን ማዳን ግን የክርስቶስን ሥጋ መልበስ ጠይቆአል። ሰው ከክርስቶስ በቀርና ውጪ ምንም መዳኛ እንደሌለው ሲያውቅ የኃጢአቱ ግዝፈት ታይቶታል ማለት ነው። ምንም መዳኛ ለለለው የሰው ልጅ ንጹሕ ደም መፍሰስ ኖረበት፤ ማንም ንጹህ ሰው ደግሞ የለም፤ ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና፤ ሮሜ. 3፡23። አንድ ንጹሕ ሰው ቢገኝና ቢሞት እንኳ ያ ሰው የራሱን ኃጢአት ቢያገጸ ነው እንጂ ሌላውን አይወከልም፤ በአዳም ኃጢአት ነውና። ስለዚህ ነው ሁለተኛው አዳም የተሰኘው ክርስቶስ ሥጋ የለበሰው። ይህንን የክርስቶስን ማንነት ትምህርት ከዚህ በፊት በስፋት አይተነዋል። ወደፊትም እናየዋለን። ስለ ሥላሴ ሁለተኛ አካልነቱ ግን ይህ ከተባለ በቂ ነው።

መንፈስ ቅዱስን? በእስልምና ወይም በቁርካን፡ ከላይ እንደተጠቀሰው ሦስተኛው አካል መንፈስ ቅዱስ ሳይሆን ማርያም ናት። ዘመናዊዎቹ ክርስትናን የተሳሳተ ለማድረግ የክርስትናን ሥላሴ በመውሰድ ሦስተኛውን አካል መንፈስ ቅዱስ እንደሆነ ይቀበላሉ። ይህን የሚያደርጉት ቁርካን ስለሚለው ሳይሆን ለተቃውሞአቸው ቅርጽ ለመስጠት ነው። መንፈስ ቅዱስ አምላክ ነው? ወይስ አይደለም? አካል ነው ወይስ አይደለም? አካል ሲባል ክርስቶስ በተገለጠበት አካላዊ ወይም ሥጋዊ ሁኔታ መገለጥን ሳይሆን ሰብነት (Person) ነው ወይስ አይደለም? አምላክነቱን የሚገልጡ መለኮታዊ ባህርያት እና ሰብነትን የሚገልጡ ባህርያትን አሉት ወይስ የሉትም? ይህንን እንመለከታለን። የሥላሴን ጎልውና በማይቀበሉ የስሕተት ሃይማኖቶች ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እንደ አንድ ዓይነት በሰዎች ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድር ኃይል፤ ወይም ቁሳዊ ኃይል (ለምሳሌ የኤጬትሪክ ኃይል) አድርገው ይቆጥሩታል።

ዶ/ር ዓሊ ኢየሱስን ቤተ ክርስቲያን ቁጥር ሁለት አምላክ እንዳደረገች ሁሉ መንፈስ ቅዱስንም 'ቁጥር 3' አምላክ ብላ መፍጠሯን ሲጽፍ እንዲህ ይላል፤

እዚህ ላይ መነሳት ያለበት ጥያቄ መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ለምን እግዚአብሔር አልተባለም? የሚለው ነው። ቤተክርስቲያን እግዚአብሔር ቁጥር 2 ኢየሱስን ከራሷ ፈጥራ መድባለች፤ እግዚአብሔር ቁጥር 3 መንፈስ ቅዱስንም እንደዚሁ ከራሷ ፈጥራለች። በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር አንድ ብቻ ነው። ቤተክርስቲያን ነች ከራሷ ኪስ ሁለት ተጨማሪ አማልክት አክላ አንድ እግዚአብሔርን ሦስት ነው ያለችው።

መንፈስ ቅዱስ ከላይ እንዳልኩት የሥላሴ ሦስተኛ አካል ነው። ይህ ከቤተ ክርስቲያን ኪስ የወጣ ትምህርት አይደለም። መንፈስ ቅዱስ መለኮታዊ ባህርያት አሉት፤ ለምሳሌ፡

ዘላለማዊ ነው። ዕብ. 9፡14 ነውር የሌለው ሆኖ በዘላለም መንፈስ ራሱን ለእግዚአብሔር ያቀረበ የክርስቶስ ደም እንዴት ይልቅ ሕያውን እግዚአብሔርን ልታመልኩ ከሞተ ሥራ ሕሊናችሁን ያነጻ ይሆን? ይላል። በዚህ ጥቅስ መንፈስ ቅዱስን እና ዘላለማዊነቱን ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር (አብን) እና ክርስቶስንም (ሥላሴን) እናያለን።

በሁሉ ቦታ ይገኛል፤ መዝ. 139፡7-10። በተለይ ቁጥር 7 ከመንፈስህ ወዴት እሄዳለሁ? ከፊትህስ ወዴት እሸሻለሁ? ይላል። ለመገኘቱ ወሰንና ዳርቻ የለውም።

ሁሉን ያውቃል፤ መንፈስም የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር ስንኳ ሳይቀር ሁሉን ይመረምራልና ለእኛ እግዚአብሔር በመንፈሱ በኩል ገለጠው። በእርሱ ውስጥ ካለው ከሰው መንፈስ በቀር ለሰው ያለውን የሚያውቅ ሰው ማን ነው? እንዲሁም ደግሞ ከእግዚአብሔር መንፈስ በቀር ለእግዚአብሔር ያለውን ማንም አያውቅም። 1ቆሮ. 2፡10-11።

ሁሉን ይችላል፤ ነገር ግን ኢየሱስን ከሙታን ያስነሣው የእርሱ መንፈስ በእናንተ ዘንድ ቢኖር፤ ክርስቶስ ኢየሱስን ከሙታን ያስነሣው እርሱ በእናንተ በሚኖረው በመንፈሱ፤ ለሚሞተው ሰውነታችሁ ደግሞ ሕይወትን ይሰጠዋል። ሮሜ 8፡11።

ሁሉን ማወቅ፤ ሁሉን መቻል፤ በሁሉ ቦታ መገኘት፤ ዘላለማዊነት የመለኮት ባህርያት ናቸው። ስለዚህ እነዚህ ባህርያት ካሉት መንፈስ ቅዱስ አምላክ ነው ማለት ነው። በግልጽ በሐዋ. 5፡3-4 እግዚአብሔርነቱም ተጽፎአል። ጴጥሮስም፡- ሐናንያ ሆይ፤ መንፈስ ቅዱስን ታታልልና ከመሬቱ ሽያጭ ታስቀር ዘንድ ሰይጣን በልብህ ስለ ምን ሞላ? ሳትሸጠው የእንተ አልነበረም? ከሸጥኸውስ በኋላ በሥልጣንህ አልነበረም? ይህን ነገር ስለ ምን በልብህ አሰብህ? እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን አልዋሸህም አለው ይላል። በዚህ ክፍል የተዋሸበት መንፈስ ቅዱስ ሲሆን ይህ የተዋሸበት እግዚአብሔር መሆኑም ተጽፎአል። መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ጋር አብሮ ስለመጻፉ ክርስቲያኖች በማን ስም መጠመቅ እንዳለባቸው ከተጻፈው ክፍል ቀደም ብለን አይተናል።

ሰብነቱን በተመለከተ መንፈስ ቅዱስ በመጽሐፍ ቅዱስ በግዑዝ ሳይሆን በተባዕታዊ ነጠላ ይታ 'እርሱ' እየተባለ እንደሚጠራ፤ ፈቃድ እንዳለው፤ ስሜት እንዳለው፤ አሳብ እንዳለው ያስረዳል፤ ዮሐ. 14-16-17፤ 16፡7-15፤ ሐዋ. 7፡51፤ 1ቆሮ. 12፡11፤ 2ጴጥ. 1፡21፤ ሮሜ 8፡26-27፤ 1ቆሮ. 2፡11፤ ገላ. 5፡17፤ ያዕ. 4፡5፤ ኤፌ. 4፡30፤ ወዘተ። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ መለኮትም፤ ሰብነትም መሆኑ ይስተዋላል።

በእስላም ዘንድ የእግዚአብሔር ስም አላህ ነው። ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ በቁርአን ምዕራፍችና በቢዩ ሙሐመድ ቃል ውስጥ የተነገረው የእግዚአብሔር ስም አላህ ነው። አላህ የአዳም፤ የአብርሃም፤ የሙሴ፤ የኢየሱስና የሙሐመድ የመለው ሰው ዘር ፈጣሪ አምላክ ነው። ይህ ስም ማለትም አላህ አዲስ ስም አይደለም። አላህ ብቸኛው እውነተኛ የእግዚአብሔር ስም ነው። ሌላው ቀርቶ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንኳ ብቸኛው እውነተኛ የእግዚአብሔር ስም ነው። ለዚህ መሰረጃው «ሃሌ ሉያ» እና «አሌ ሉያ» ነው። ይህም መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በመዝሙረ ዳዊት በተደጋጋሚ የተጠቀሰ ነው። ፍቺው «ምሥጋና ለእግዚአብሔር ይሁን» ማለት ነው። ታላ በእስላምና በቁርአን የተመለከተውን የእግዚአብሔር ስም «አላህ»ን በግልጽ እውስጡ ይዟል።

ይህ ዶ/ር ዓሊ አላህ በዕብራይስጥም ሳይቀር እንደተጠቀሰ ሊያስረዳ ሲከፈለው ነው። በእውነቱ አላህ (אלהים) የሚል ቃል በዕብራይስጥ አለ፤ ትርጉሙም መጮህ፤ ዋይ ማለት ነው፤ መማል፤ መራገም ማለትም ነው።²

ዶ/ር ዓሊ ሲያምረው ይቅር እንጂ ሃሌሉያ ውስጥስ አላህ የለም። ሃሌሉያ አላህን ያለመያዙን ውሸት ከቃሉ ተመልከቱ። ሃሌሉያ የዕብራይስጥ ቃል ሲሆን ሲጠራ እንደሆነው ሁሉ ሲጻፍም እንዲሁ ነው። በግንግንግን ሃሌሉያህ። ሲተረጎም ያህን አመስግኑ፤ ያህን አወድሱ ማለት ነው። ያህ ደግሞ የያህዌህ ምሕፃረ ስም ነው። በሃሌሉያ ውስጥ አላህ ሳይሆን ያህዌህ ነው ያለው። ምስጋና ለያህዌህ፤ ውዳሴ ለያህዌህ ማለት ነው።

ዶ/ር ዓሊ በምዕራፉ ማጠቃለያ ማንን ትመርጣላችሁ ብሎ ለምርጫ ሲያቀርብ እግዚአብሔርን (ሥላሴን) ኮሚቴ ብሎ ነው።

ታዲያ የርስዎ ምርጫ የትኛው ነው? የሦስትዮሽ-አምላክ ኮሚቴ ወይስ አንድ ብቸኛ አምላክ? ልጅ ያለው አምላክ ወይስ ልጅ የሌለው አንድ እግዚአብሔር?

ልጅ ያለው ሲልም ኢየሱስ የአብና የማርያም የሥጋ ልጅ እንደሆነ በማስመሰል ነው። ስዕሉ ክርስቲያኖች የሚያመልኩት ሦስት (አላህ፤ ኢሳ እና መርያም) አንድ ላይ ሆነው የመሠረቱት የአማልክት ጉባኤ እንደሆነ ለማስመሰል ነው። ሲጠቃለል በቁርአን ውስጥ ሦስት አማልክትን ማምለክ የተወገዘ መሆኑ ይታያል። ክርስትናም ከአንድ እግዚአብሔር በቀር ሌላ ሁለትም ይሁን ሦስት ወይም ብዙ አማልክት አለመኖራቸውንና አምልኮና ስግደትም ለእርሱ ለአንዱ ብቻ እንጂ ለማንም ያልተገባ መሆኑን ያስተምራል። እንጂ ቁርአን የሥላሴን አምልኮ በግልጽ ሲነቅፍ ግን አይታይም። ሥላሴ የሚል ቃልም ሆነ አስተምህሮ የለበትምና። ሙሐመድም ሆነ ቁርአንን የጻፉት ሰዎችም በዚያን ዘመንና ዛሬም ክርስቲያኖች ሥላሴ ስለሚሉት ትምህርት ጭላንጭሉም ያልበራላቸው ነበሩ።

ሃይማኖታዊ መግለጫዎችን ያሰናዱልን አባቶች በኒቅያ፤ በቁስጥንጥንያና በሌሎቹም ጉባኤያት ሥላሴን አስመሩልን እንጂ፤ ስለ ሥላሴ ለተነሡና ለሚነሡ ጥያቄዎች መልስን ለመስጠት ግልጽ አደረጉልን እንጂ፤ አዲስ አስተምህሮ ፈጥረው አልቀመሩልንም። ሥላሴ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው። ዶ/ር ዓሊ እንዳለው በቤተ ክርስቲያን አልተፈጠረም። የአባቶችን ጉባኤያት ታሪኮች ያላጤኑ አንዳንዶች እንደሚገምቱት በኒቅያ ወይም በኤፌሶን ወይም በሌላ ጉባኤ የተደነገገም አይደለም። ሥላሴ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ስለሆነ መጽሐፍ ቅዱስን ከተቀበልን ሥላሴንን መጣል አንችልም። ሥላሴን ካልተቀበልንን መጽሐፍ ቅዱስን አልተቀበልንም ማለት ነው። ኢስላም መጽሐፍ ቅዱስ የተሳሳተ፤ የተበረዘ፤ የተከለሰ መጽሐፍ ነው ብሎ ስለሚያስተምር ሥላሴን አያውቅም፤ አይቀበልምም።

ከላይ ያየነው ይህ ክፍል ሲጠቃለል ክርስቲያናዊ የሥላሴ አስተምህሮ ሦስት ዋና ዋና ነጥቦችን የያዘ ነው። እነዚህ ሦስት ነጥቦች ነጥቦች ብቻ ሳይሆኑ የአስተምህሮተ ሥላሴ መሠረቶች ናቸው። ከነዚህ ሦስት አንዱ ከተዛባ የተሳሳተ መድረሻ ይኖረናል።

1ኛ እግዚአብሔር አንድ እግዚአብሔር ነው። ክርስትና ብዙ አማልክትን ወይም ሦስት አማልክትን አያስተምርም። የክርስትና ዐምድ እምነት አንድ ፈጣሪና ጌታ የሆነ አምላክ ጎልውና ነው። እግዚአብሔር አንድ ሕልው (Being) ነው።

2ኛ እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት አብ አምላክ ነው፤ ወልድ (ኢየሱስ) አምላክ ነው፤ መንፈስ ቅዱስም አምላክ ነው። አብ ወልድ እና መንፈስ ቅዱስ ያልተናነሱ ከዘላለም እኩል እና አብረው የኖሩ አካላት ናቸው።

3ኛ አብ ወልድ እና መንፈስ ቅዱስ ከዘላለምም አንዱ ሌላውን ያልሆኑ አካላት ናቸው። አብ አብ ነው እንጂ ወልድ አይደለም። ወልድም ኢየሱስ እንጂ ሌላውን የሥላሴ አካል አይደለም። ሥጋ የለበሰውና በመስቀል ላይ የሞተውና የተነሣው ወልድ እንጂ አብ ወይም መንፈስ ቅዱስ አይደለም። አይደለም ብቻ ሳይሆን አንዱ ሌላውን አይሆንምም።

ይቀጥላል።

ዘላለም መንግሥቱ © 2015 (፪ሺህ፯) ዕዝራ ስነ ጽሑፍ አገልግሎት

² Strong's Exhaustive Concordance ቁጥር 422፡423፡427።